

Temmuz 2024 / Sayı 6

www.trockist.net

TROCKIST



**Seçim sonuçları ve
sosyalist strateji**



**Sendikalar ve
sınıfın acil talepleri**



**Kapitalizm önemli
bir eşikte**



**Rusya'nın Ukrayna'yı
işgalinden 2 yıl sonra**

**Muhittin Karkin
Seçme Eserleri I: Devrimci
partinin zorunluluğu
üzerine yazılar**

Özel Dosya: Filistin

**Gazze'de Siyonist
işgal ve soykırım:
Yedi ayın bilançosu!**

**Filistin: Siyonizmin
krizi ve neden tek
devletli çözüm**



**Doğumunun 100. yılında
Nahuel Moreno**

**Moreno'dan
20. yüzyıl dersleri**



Troçkist

Sosyalist Politika
Dergisi

Genel Yayın Yönetmeni:
Kaan Gündeş

Yayın Kurulu:
Atakan Çiftçi
Görkem Duru
Oktay Benol

trockist.dergi@gmail.com

gazetenisan@gmail.com

<http://gazetenisan.net/>

[www.facebook.com/
gazetenisan/](https://www.facebook.com/gazetenisan/)

tw: @trockist_net
fb: trockist.net
ig: trockistnet

Yayımlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergideki yazı ve fotoğraflardan, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İçindekiler

- 1** Sunuş
- 2** Seçim sonuçları ve sosyalist strateji
- 10** Sendikalar ve sınıfın acil talepleri
- 13** Gazze'de Siyonist işgal ve soykırım: 7 ayın bilançosu
- 17** Siyonizmin krizi ve neden tek devletli çözüm
- 20** Kapitalizm önemli bir eşikte
- 23** Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden 2 yıl sonra: Zalimlere karşı halkların yanında olmak
- 25** Doğumunun 100. yılında Nahuel Moreno
- 27** Troçkist önder Moreno'dan 20. yüzyıl dersleri: Devrimci Marksist bir çözümleme
- 29** Muhittin Karkın'dan Türkiye'de devrimci bir partinin zorunluluğu ve inşası üzerine yazılar



Troçkist'in bu sayısı, okurlarıyla, Gazze'de Siyonizmin sürdürdüğü soykırım bütün şiddeti ve barbarlığıyla devam ederken buluşuyor. Netanyahu önderliğindeki Siyonist devletin Gazze'de sürdürdüğü soykırım ve Batı Şeria'da uygulamakta olduğu katliam, baskı ve tutuklama politikası, onun askerî veya politik hedeflerine ulaşmasını sağlayacakmış gibi durmuyor. Filistin Direnişi'nin emir-komuta zinciri ile Gazze'deki tugayları varlıklarını sürdürürken, Siyonist ordu, direnişin elindeki esirleri de geri almakta şu ana kadar başarısız oldu. Batı Şeria ise işgalci için bir mayın tarlası: İsrail ordusu, Batı Şeria şehirlerine her girişinde patlayıcılar ve silahlı savaşıyla yüzleşiyor.

Dünya sınıflar mücadelesinin merkezi, 7 Ekim 2023'ten bu yana Filistin olmayı sürdürüyor. Bu nedenle mevcut sayımızda Filistin meselesine iki yazı ayırmayı uygun gördük. Gazze Soykırımı'nın bilançosundan Filistin sorunundaki politik-programatik önerilerimiz ve farklılıklarımıza dek, bu iki yazı, Filistin konusunda kendisini politik olarak donatmayı dileyen okuyucular için oldukça faydalı kaynaklar olacaktır.

Bu sayımızın altbaşlığını ise Türkiye'deki mevcut politik durum oluşturuyor. 31 Mart 2024 yerel seçim sonuçlarının ardından, karşımıza yeni bir Türkiye tablosu çıktı. Bu tablo kapsamında rejimin "yumuşama", muhalefetin de "normalleşme" olarak adlandırdığı bir süreç başlarken, demokratik haklar açısından bu sürecin şimdiye dek herhangi bir kazanım getirdiği görülmedi. Siyasal arenada rakip burjuva partiler birbirlerine ziyaretler organize edip, 4 yıl sonraki genel seçimler hakkında çeşitli adaylık tartışmalarını gündeme taşımaya çalışsalar da, işçi sınıfı ile emekçilerin en yakıcı gündemi ekonomik kriz olmayı sürdürüyor.

Bu bağlamda, biri seçim sonuçlarının ardından Türkiye'deki mevcut durumu anlamaya ve açıklamaya çalışan, diğeri de Türkiye işçi hareketi ile Türkiye'de sendi-

kal örgütlenmenin ihtiyaçlarını ve potansiyel yönelimlerini inceleyen iki yazıyla, önümüzdeki dönem için gereksinimini hissettiğimiz teorik-politik bir hat çizmeye çalıştık. Mehmet Şimşek'in emekçi sınıflardan kapitalist sınıflara bir servet aktarımını öngören Orta Vadeli Programı bütün şiddetiyle uygulanmaya devam edilirken, sis bombası etkisi yaratan sahte gündemlere karşı, işçi sınıfının ihtiyacını hissettiği politik ve ekonomik perspektifi, bu iki yazıyla ortaya koymaya çalıştık.

Bu sayımızda aynı zamanda, dünya ekonomik durumunu yapay zekâ tartışmalarına odaklanarak değerlendirdik. Ayrıca, uluslararası gündemin bir parçası olarak Gürcistan'daki etkili kitle seferberliklerini ve Rusya'nın sürmekte olan Ukrayna işgalinin mevcut durumunu da masaya yatırdık. Bu yazıların, okuyucularımıza, birleşik bir dünya durumu kavrayışını sunacağına inanıyoruz.

Son olarak bu sayımız, Troçkist-Morenist akımın kurucusu olan Nahuel Moreno'nun 100. yaş günü dolayısıyla kaleme alınmış olan bir yazıya ve Enternasyonal Yayıncılık tarafından geçtiğimiz Ocak ayında basılmış olan 3 değerli kitabın tanıtımına da ev sahipliği yapıyor. Önümüzdeki sayılarda, Enternasyonal Yayıncılık tarafından basılmış olan bu önemli Marksist kaynaklara dair daha ayrıntılı incelemeler yayımlamayı planlıyoruz.

Filistin'de süren silahlı direnişten Türkiye'de kaynamakta olan siyasal-ekonomik hoşnutsuzluğa, İngiltere ile Fransa'da iktidara gelen sınıf işbirlikçi sahte sol yapılardan Gürcistan ile Kenya'daki kitle seferberliklerine, dünya sınıflar mücadelesi patlayıcı süreçlere gebe olmayı sürdürüyor. Bu bağlamda küresel mücadeleleri ve ayaklanmaları devrimci sosyalist bir perspektif ile donatmak, her zamanki yakıcılığını korumayı sürdürüyor.



Seçim sonuçları ve sosyalist strateji

1. Rejim

31 Mart 2024 yerel seçim sonuçları kesinleştiğinde, ortaya yeni bir Türkiye politik durumu çıktı. Bu politik durum yaygın önyargılardan, kolaycı açıklamalardan ve yüzeysel analizlerden bağımsız bir biçimde anlaşılmalı ve çalışılmalıdır. Bu metin bunu hedeflemektedir.

Rejim Bonapartist niteliğini korumayı sürdürürken, Bonapartizmin merkezî kurumu cumhurbaşkanlığı olmayı sürdürüyor

Yerel seçim sonuçlarına dair öncelikle belirtilmesi gereken en önemli iki olgu şunlardır: Türkiye rejimi Bonapartist niteliğini korumaktadır ve Bonapartist rejimin başlıca yürütme kurumu cumhurbaşkanlığı (Beştepe) olmayı sürdürmektedir. Dolayısıyla yerel seçim sonuçları Bonapartizmden yarı-Bonapartizme evrilen bir sözde "demokratik" süreç başlatmadığı gibi, başkanlık rejiminin merkezî kurumunun veya kurumlarının parlamento veya belediyeler olmasını da beraberinde getirmemiştir. Bu bağlamda CHP'nin yerel seçimlerden birinci parti olarak çıkması ve AKP'nin birçok büyükşehir, il ve ilçe kaybetmiş olması, rejimin siyasal, kurumsal ve sosyal mimarisinde bir değişimi beraberinde getirmemiştir.

Nitekim başkanlık Bonapartizminin salt seçimler aracılığıyla dönüşüme uğratılması mevcut koşullar içinde mümkün değildir.

Geçmişte, burjuva Türk siyasetinin kürsülerinde ve hatta kulislerinde dahi henüz mırıldanarak tartışılmaya başlanmış olan başkanlık rejimi gündeminin, hükümet eliyle sürdürülmekte olan neoliberal ekonomik karşıdevrim nedeniyle somut bir olasılık ve olanak olarak egemen sınıfların karşısında belirdiğini ifade etmiştik. Oldukça basit bir mantıksal ilişki kurarak şunu ileri sürdük: Patronlara tanınan ekonomik özgürlükler, işçilere uygulanan siyasal baskıyı zorunlu olarak doğuracaktır. Zira burjuvazinin neoliberal politikalarla elde ettiği ayrıcalıklar sınıfsal karşıtıları pekiştirip derinleştirecek, bu karşıtıların kızışması sonucunda büyük mücadeleler gündeme gelecek (Gezi Ayaklanması, Kobane Serhıldanı, 2015 Metal Fırtınası), dolayısıyla bu mücadelelerin kapitalist üretim ilişkilerinde gedikler açmaması için, sopa kullanımını merkeze alan ve yürütme ile yaşamayı kendi tekelinde tutan bir rejimin inşası, gündeme gelecektir. 14 Ocak 2012'de Türk ve Kürt işçi sınıflarını yaklaşan saldırı dalgasına karşı uyarı aşağıdaki satırlara yer vermiştik: "Patronlar, ABD/AB emperyalizmleri,

NATO, IMF, Dünya Bankası gibi emperyalist-kapitalist örgütler Türkiye için neoliberalizm eksenli bir başka rota (demokratik-gericilik) çizdi. Sağ-sol liberaller bu rotayı destekledi. AKP (bir nevi Özal-ANAP'ın devamı ve yarım kalan işi tamamlamak üzere) bu neoliberal karşıdevrim programını başarıyla uyguladı. (...) AKP, neoliberal ekonomik-politik karşıdevrim saldırısını burjuvazinin genel çıkarları adına uygulayan bir hükümet. Bu neoliberal program dünyada olduğu gibi Türkiye'de de burjuvazinin düşen kâr oranlarını yükseltme amacını taşımakta. (...) Politik düzlemde bunun anlamı yasama ve yargı karşısında yürütmenin güçlendirilmesi. Yürütme (hükümet) lehine bu güçlenme devlet aygıtının yüksek maliyetli kabul edilen tüm 'yüklerinden' kurtarılması ve bürokratik yapının esnekleştirilmesi anlamına gelmekte. Rejimin 'Kemalist' niteliğinin yeniden tanımlanması da bu sürecin bir ürünü. Yeni anayasa, başkanlık/yarı başkanlık sistemi, Kürt sorununun burjuva çözümü vb. birçok konu-sorun bu ana başlık altında yer almakta. Kemal Derviş'in, politika ile ekonomiyi birbirinden ayırma, tüm ekonomik unsurları özelleştirme, geri kalan alanda hükümeti (yürütmeyi) çok daha etkin hale getirme anlayışı hatırlanmalı. (...) Baştaki soruya dönersek; Türki-

ye iyiye değil, kötüye gitmekte ama bunun nedeni/anlamı 'dincileşmek' değil. Kötüye gitmekte çünkü neoliberal karşıdevrim sınıf hareketini parçalayıp geriletmeyi becerdi." (Oktay Benol, "Türkiye iyiye mi, kötüye mi gidiyor?", İşçi Cephesi, 14 Ocak 2012)

Tam da burjuvazinin ve oligarşinin işçi sınıfına ve emekçi sınıflara yönelik şiddetlenen sömürü politikalarının parlamenter araçlarla yönetilmesinin ve uygulanmasının mümkün olamayacak bir noktaya gelebileceği ihtimali olduğu için, Türk kapitalizminin bir başkanlık rejimine ihtiyaç hissedebileceğini ileri sürdük. Dolayısıyla yürütmenin güçlendirilmesinin, despot bir yöneticinin kişisel hırslarından değil ancak Türk kapitalizminin yaşamsal ihtiyaçlarından (sermaye birikimi ile sınırlı operasyonların meclise, yargıya veya milletvekillerinin soru önergelerine takılmaması ihtiyacı) kaynaklanacağını belirttik.

Dolayısıyla akımımız, başkanlık rejiminin varlık şartlarının seçimlerin ifade ettiği güç dengelerinde değil, ancak Türk kapitalizminin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarında ve yönelişlerinde yattığını savunmaktadır. Bu ihtiyaçlar ile yönelişler üzerinde kapsamlı ve nitelikli bir dönüşüm ise, salt seçimler aracılığıyla yaratılamaz. Bu dönüşümün kaynağı sınıflar mücadelesidir.

Kapitalist ekonomik karşıdevrim ve emperyalizme bağımlılık derinleşerek sürüyor

Seçim sonuçları üzerinde Mehmet Şimşek'in Erdoğan tarafından onaylanan kemer sıkma önlemlerinin bir hayli etkili olduğu doğrudur. Ancak şu önemli nüansı düşmekte fayda var: Bu seçimlerde Mehmet Şimşek'in OVP'si değil, Mehmet Şimşek'in OVP'sinin uygulayıcıları cezalandırılmıştır. Zira aynı OVP'yi düzen muhalefeti de savunmaktadır ancak CHP cezalandırılmamıştır.

Şimşek'in ekonomi politikaları tek başlarına ve izole bir şekilde değerlendirilemez, zira bu, onların hangi sınıfsal ve toplumsal ilişkilerden kaynaklandığını gizler. Bugün Türkiye'de işçilerin ve emekçi sınıfların içine sürüklendikleri sefalet ve açlık durumunun birçok ikincil ve üçüncül

nedeni var. Ancak bu ağır ekonomik krizin ve sömürülen sınıfların yokluğa sürüklenişin başlıca nedeninin üretimin ve bölüşümün, yani ekonominin toplumsal örgütleniş tarzının kapitalist karakterinden kaynaklandığı asla unutulmamalıdır. Emekçi sınıfları bir varoluş mücadelesine sürükleyen ekonomik krizin kaynağı, sömürülen sınıflardan sömüren sınıflara doğru gerçekleştirilen servet transferidir. Rejimin geçmişte uyguladığı ve "faiz sebep, enflasyon sonuç" şeklinde formüle edilen dönmesele ekonomi politikası ve rejimin bugün uygulamakta olduğu Şimşek'in OVP'si, bu servet transferinin, yani artık değer gaspının biçimlerinden yalnızca ikisidir. Mevcut kriz, son 40 yılın yoksullardan zenginlere doğru yapılan paylaşım politikalarının, yani kapitalist ekonomik karşıdevrimin doğrudan bir sonucudur.

Dolar kurunun gerçekleştirdiği sıçramalar, doğrudan doğruya emekçilerin ücret bazındaki alım güçlerinin düşürülerek banka sermayesinin şişmesi için kullanılmış, enflasyonun artışı reel ücretlerin negatif bir basınca maruz bırakılarak, egemen blokların kâr paylarının yükseltilmesi için yararlanılmıştır; işsizliğin artmasından ise yine benzer bir şekilde, patronlar işgücü maliyetlerini düşürmek için faydalanmıştır. Özetle bütün bu kriz dinamiklerini burjuvazi, yine kendisi için sermaye birikim kanalları haline getirmeyi, rejimi aracılığıyla başarmıştır. Rejimin bugünkü ekonomi politikasının niteliğini belirleyen olgu, işte bu kriz dinamiklerinin burjuvazi açısından kullanışlı sermaye birikim kanalları haline getirilmesidir.

2002'den bu yana AKP hükümetleri eliyle gerçekleştirilen özelleştirmelerin sonucunda 2006-2020 yılları arasında yabancı sermayenin Türkiye'den dışarıya doğru yaptığı kâr transferlerinin toplamı 43 milyar doları buldu (iktisatçıların 2022 sonuna ilişkin cari işlemler açığı beklentisinin 38 milyar 279 milyon dolar olduğunu hatırlatalım). Dolayısıyla, bugünkü ekonomik duruma yalnızca konjonktürel yanlış politikaların yol açtığını savunan, döviz giderlerinin döviz gelirlerinden fazla olmasının nedeninin geçmişte kalmış olan "faiz sebep, enflasyon sonuç" anlayışının sonucu olduğunu ilan eden ve aslında ilk AKP hükümetlerinin ve bugün

de Mehmet Şimşek'in doğru bir ekonomi politika çizgisi izlediğini iddia eden düzen muhalefeti unsurlarının (Babacan, Bilge Yılmaz, CHP, Davutoğlu), mevcut cari açığın ve döviz krizinin başlıca kaynaklarından birisinin özelleştirmeler olduğunu kabul etmek istememesi doğaldır.

Emperyalizmin Türkiye'deki üretici güçleri (insan, doğa, teknik) yağmalama kanalı yalnızca özelleştirmeler ile de sınırlı kalmadı: Geçiş garantili yollar, köprüler, yolcu garantili havalimanları ve hasta garantili hastaneler servetin yerli oligarşiye ve yabancı mali sermayeye aktarılmasının başlıca yollarından biri halini aldı. Geçiş garantili Orhangazi Köprüsü, 3. Köprü, Avrasya Tüneli, 3. Havalimanı ve diğer projeler, küresel finans aristokrasisinin Türkiye ekonomisini sıkıca ipotek altına almasına yardımcı oldu. AKP tarafından Şubat 2002'de IMF ile yapılan stand-by anlaşmasının, Mayıs 2005'te yenilenmesiyle beraber Türkiye ekonomisinin IMF politikalarıyla yönetilmeye devam edildiğini düşünecek olursak, geçiş garantili servet hırsızlığı projeleri, bu talanın sürekliliğini garanti altına alan başlıca yöntem oldu.

Mevcut ekonomik kriz, işçi sınıfının ufak ekonomik kazanımlar için büyük fedakârlıklar gerçekleştirmesini dayatmakta, bu da işçi sınıfının eylem gücü üzerinde olumsuz bir basınç yaratmaktadır. Bu bağlamda ekonomik krizden çıkışın yoluna işaret eden ve ufak ekonomik kazanımların siyasal mevzilerin fethedilmesiyle gerçekleştirilmesini öngören geçiş talepleri programımız özel bir önem kazanmaktadır.

Mayıs 2023 seçimlerinde rejimin çelişkili "zaferi"

31 Mart 2024 yerel seçim sonuçları kesinleştiğinde, bu seçimlerde, 11 ay önce gerçekleşen Mayıs 2023 seçim sonuçlarının tam tersine işaret eden sonuçlar elde edildiğine dair yaygın bir kanaat oluştu. Bu kanaat görünürde doğru gibi gözüküyor olsa da, yine de gerçeği bütün yönleriyle açıklamamaktadır. Bu nedenle bu yaygın kanaate dikkatli ve incelikli bir şekilde yaklaşmak gerekmektedir.

Seçim sonuçları, kitlelerin bilinç ve mücadele seviyeleri ile sınıflar mücadelesinin mevcut aşaması üzeri-

ne, çarpık da olsa bir fotoğrafı temsil ederler. Bu bir fotoğraftır ancak çarpıktır, zira yaşanmakta olan değişimleri bir film gibi gösterememektedir. Bu konuda Marksist ustamız Lev Troçki'nin söylediklerini hatırlamakta fayda olacaktır:

Diyalettik düşünce vulger düşünceye, bir sinema filminin bir fotoğrafa bağlı olduğu gibi bağlıdır. Sinema filmi hareketsiz fotoğrafı dışlamaz ve o hareketsiz fotoğrafları devinimin yasalarına göre kaynaştırır. Diyalettik silojizmi inkar etmez ama bizi ebediyen değişen gerçekliğin daha yakından anlaşılmasına taşımak için silojizmleri kaynaştırmayı öğretir. Hegel Mantık kitabında bir seri yasa ortaya koymuştur: Niceliğin niteliğe dönüşümü, çelişkiler aracılığıyla gelişim, içerik ile biçimin çatışması, sürekliliğin sekteye uğraması, olasılığın kaçınılmazlığa dönüşümü, vs. Basit silojizmin elementer görevler için taşıdığı öneme benzer şekilde, bunlar da teorik düşünce için önemlidir.” (Lev Troçki, Marksizmi Savunurken)

Dolayısıyla hem Mayıs 2023 hem de Mart 2024 seçim sonuçlarını, birbirlerinden ayrı ve kopuk, iki bağımsız fotoğraf olarak değerlendirmemek ancak bu iki seçim sonucunu birbirleriyle ilişkili bir şekilde ele almak ve hatta gerekirse, bu iki önemli seçime, aslında iki bölümden oluşan tek bir seçimmiş gibi yaklaşmak, somut durumu somut bir şekilde tahlil etmemize yardımcı olacaktır.

14 Mayıs 2023 seçimlerinin ertesinde ortaya çıkan fotoğraf, sol-sosyalist güçlerin ve emekçi halkın üzerinde bir demoralizasyon yaratmıştı. Bu durum oldukça anlaşılır olmasına rağmen, bunun başlıca nedeni, fotoğrafın izlenimci bir şekilde yorumlanması, görünürde olan ile yaşanmakta olan arasındaki farkı ortaya koyamamaktır. Bu farkın ortaya konulması önemlidir zira Mayıs 2023 seçim sonuçları, rejimin son yıllarda yaşamakta olduğu politik ve toplumsal destek kaybının şiddetlenerek sürdüğünü; devletin bütün siyasi ve ekonomik önlemlerine rağmen rejime razı olan kitleler nezdindeki eriyişin ve kopuşun önüne geçilemediğini göstermekteydi.

Mart 2024 yerel seçim sonuçları için nasıl ki düzen muhalefetine kazanmadığı ancak iktidarın kaybettiği

söyleniyorsa, bunun tam tersi de Mayıs 2023 seçim sonuçları için söylenebilirdi: İktidar kazanmamıştı, düzen muhalefeti kaybetmişti.

Erdoğan Mayıs 2023 seçim kampanyasında devletin ve oligarşinin kaynaklarını olabildiğince kullandı, muslukları açtı. 500 bin konut projesi, EYT, asgari ücrete, emeklilik maaşlarına ve memur ücretlerine “yüksek” zamlar, 1 aylığına bedava doğal gaz, doğal gaz tüketiminde 1 yıllık kısmi indirim, esnaflara kredi paketleri ve benzerleri, bu durumun birkaç öne çıkan örneği olarak verilebilir. Dahası Erdoğan, kampanyası boyunca gerici duygulara seslenerek “terör” suçlamalarını ve homofobik, transfobik söylemleri üst düzeyde kullandı. Kaynakların bu derece kullanılması ve rakiplerinin “terörle” bu denli ilişkilendirilmesine rağmen, Cumhurbaşkanlığı seçimlerini ilk turda kazanamadı. 2018 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kullanılan 49.903.302 oyun 25.436.238'i Erdoğan'a verilmişti. 14 Mayıs 2023 seçimlerinde ise 53.993.714 oy kullanıldı ve Erdoğan bunların yalnızca 26.086.097'sini alabildi. Dolayısıyla oy kullanan seçmen sayısındaki artış 4 milyonu bulurken, Erdoğan'ın oy artışı yalnızca 500.000 dolaylarında kalmıştı. Bu, sınıflar mücadelesi arenasına yeni yeni çıkmakta olan genç işçi-emekçi kuşağının rejime dönük net ve keskin bir hoşnutsuzluk duyduğunu ve onu reddettiğini; rejimin de elinin altındaki bütün kaynaklara rağmen, bu yeni proleter kuşağın üzerinde rıza ve denetim kuramadığını göstermekteydi.

Cumhur İttifakı'ndan proletaryanın kopuşu şiddetlenerek devam ediyordu

Erdoğan'ın Mayıs 2023 seçimlerindeki krizi partisi ve ittifakı nezdinde daha da derinleşiyordu. 1 Kasım 2015 seçimlerinde AKP %49.50, MHP ise (o sırada “muhalefetteydi”) %11.90 almıştı. Dolayısıyla Cumhuriyet İttifakı'nın eski partilerinin toplam oy oranı %61'i geçiyordu. 2018 seçimlerinde, tabloya BBP eklenmesine rağmen bu oran %53.48'e düştü (kullanılan oy sayısı 50.700.826 idi). 14 Mayıs 2023 seçimlerinde ise kullanılan oy sayısı 55.836.055'e çıkmasına ve Cumhuriyet İttifakı'na giren veya ona oy çağırısı yapan partilere Hüda-Par, DSP ve YRP eklenmesine rağmen, bu oran

%49.37'ye düştü. AKP 2018'de, yurtdışı oylarla beraber 21.338.693 oy almıştı ve seçmen sayısındaki artışa rağmen Mayıs 2023 seçimlerinde 19.132.114 oy aldı.

Bütün bu sayılar ve veriler şunu anlatmaktadır: Seçmen sayısı ve Cumhuriyet İttifakı bileşenlerinin sayısı arttı, ancak rejim partilerinin aldıkları oy oranı şiddetlenerek düşmeyi sürdürdü. Rejimin tabanındaki kopuşlar ve eriyiş, devlet ile oligarşinin bütün kaynaklarının kullanılmasına ve ittifakın yeni siyasi partilere açılmasına rağmen, önlenemedi. Dahası, yukarıda da belirttiğimiz üzere, genç emekçi kuşakları, seçimlerde rejime onay vermeyi reddetti. Cumhuriyet İttifakı, artık birtakım politikalarla emekçi halkı ikna ederek değil, ancak ve ancak daha da gerici ve sağcı partilere tavizler tanıyarak ve emekçi halkı bunlara razı gelmeye çalışarak oy toplamını korumaya çalıştı ve buna rağmen başarılı olamadı, yıllara yayılan oylarındaki akut gerilemeyi durduramadı.

Cumhuriyet İttifakı'nın proleter kentlerdeki durumu daha da vahimdi. İş kazaları oranının binde 20.7 ile, Türkiye ortalaması olan binde 16.5'in çok üzerinde olduğu Bursa'yı ele alalım. Sanayi işçi sınıfının kitlesel bir varlık gösterdiği Bursa'da 2018 seçimlerinde AKP %46.23, MHP ise %10.62 almıştı. Mayıs 2023 seçimlerinde ise bu partilerin oy oranları sırasıyla %38.92'ye ve %8.58'e düşmüş durumdaydı. Cumhuriyet İttifakı'nın Bursa gibi bir işçi kentindeki oy kaybı %10 civarlarındaydı.

2022 yılında kredi kartı borç artışında Türkiye'de başı çeken şehir Konya oldu. Konya'da emekçilerin ve orta kademeli sınıfların kredi kartı borç artışı %107 oldu. 2018'de AKP'nin bu şehirden aldığı oy oranı olan %59.4, 2023 Mayıs seçimlerinde %48.07'ye düştü. MHP'nin de kaybıyla birlikte düşünüldüğünde, Cumhuriyet İttifakı'nın bu borçlular şehrindeki toplam kaybı %12'ye dayanıyordu.

Türkiye'de son 10 yıl içinde tespit edilebilen 671 işçi intiharı gerçekleşti. Bunların 52'si Kocaeli'nde yaşandı. İşçi intiharlarının toplam işçi ölümlerine oranı Türkiye'de %4 iken, Kocaeli'de bu oran %9. Ve Cumhuriyet İttifakı'nın bu proleter şehirde devasa bir kayıp yaşadığını görüyoruz.

AKP bu şehirden 2018'de %59.67 almıştı. 2023'te ise %39.59 aldı. Dolayısıyla kayıp %20'ydi. Aynı seçimlerde MHP'nin oy oranı da %11.39'dan %8.39'a düştü. Cumhuriyet İttifakı'nın, Gebze gibi devasa OSB'leriyle tanınan Kocaeli'de yaşadığı toplam oy kaybı %23 seviyesindeydi.

2. Düzen Muhalefeti

Mart 2024 seçimlerinde düzen muhalefetine "zaferi"

Mayıs 2023 seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nın "zaferinin" çelişkilerle dolu olması gibi, Mart 2024 yerel seçimlerinden CHP'nin birinci parti olarak çıkmasıyla düzen muhalefetine vermekte olduğu "zafer" havası da çelişkilerle doludur. Bunu ifade ederek, AKP'nin yenilmiş olmasının tarihsel ve politik anlamını ve değerini gölgelemeye çalışmıyoruz; bu yenilgi önemlidir ve AKP'nin Van'da Kürt halkının seferberliği karşısında geri adım atarak DEM Parti'ye mazbatayı vermeye zorlanmış olması ve İsrail'le ticareti sınırlama kararı almış olması, bu yenilginin siyasal fırsatlarla dolu yeni bir dönem açtığını şimdiden ispatlamıştır. Düzen muhalefetine "zaferinin" çelişkilerle dolu olduğunu söylüyoruz çünkü Türkiye'deki mevcut politik durumu bütün yönleriyle kavrayabilmemiz yaşamsal önemde.

2023 Mayıs seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nı oluşturan partiler, Mart 2024 yerel seçimlerinde tek başlarına şu oy oranlarına ulaştılar: AKP %35.48, MHP %4.98, YRP %6.19, BBP %0.43, Huda Par %0.55 (DSP seçimlere katılmadı). Bu oy oranlarını topladığı-

mızda %47.63 etmekte. Mayıs 2023 seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nın %49.50 oranında oy aldığını hatırlayacak olursak, o zamanki Cumhuriyet İttifakı'nın oy oranındaki düşüşün %2'den az olduğunu görebiliriz.

Dolayısıyla düzen muhalefetine liderliğindeki CHP'nin 31 Mart yerel seçimlerinden birinci parti çıkmış olmasının bir nedeni de, genel seçimlerde daha sıkı tutulan ittifak politikalarının yerel seçimlerde doğası gevşemiş olmasıdır. Bununla birlikte, başkanlık rejimini savunan ve 2023 seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nda bulunan partilerin oy oranlarının toplamı bu seçimlerde %47.63'ü bulmuştur (YRP başkanlık rejimini savunmakta, yalnızca %50+1 sisteminin, %40+1 şeklinde değiştirilmesi gerektiğini savunmaktadır). Bu orana, Cumhuriyet İttifakı'nda olmamasına rağmen, "alternatif" bir başkanlık rejimini yine de savunan Saadet Partisi'nin %1.09'luk oy oranını da eklersek, Mart 2024 seçimlerinde başkanlık rejimi taraftarı partilerin toplam oy oranlarının %48.72 olduğunu görüyoruz.

O halde iki sonuç çıkarmak mümkündür: 1.) Seçmenlerin çoğunluğu, başkanlık rejiminden doğrudan bir şekilde yana olan partilere oy vermemiştir ancak 2.) buna rağmen, yerel seçimlerin ardından oluşan sahte "zafer" havasının gösterdiği aksine, rejim yanlısı partiler derin bir siyasi ve toplumsal krize sürüklenmemişler, ekonomik ayrıcalıklardan ileri gelen siyasi güçlerinin önemli bir kısmını muhafaza edebilmişlerdir.

Buradaki en önemli olgu, başkanlık rejimi taraftarı partilerin arasındaki bölünmüşlük ve parçalanmışlıktır. Bu yeni bir durumdur: 9 yıl öncesine kadar, yalnızca AKP ile MHP, %48.72'nin çok daha üstünde olan bir oy oranıyla, tek başlarına bu bloğu temsil edebilmekteydiler.

Son olarak, başkanlık rejimi yanlısı partilerin güçlerini büyük oranda korumayı sürdürmelerine rağmen, yine de bu partilerin kitlesel oy kayıpları yaşamakta olduğunu hatırlatmakta fayda var. 2023 genel seçimlerindeki Cumhuriyet İttifakı 26.934.455 oy almıştı. Aynı Cumhuriyet İttifakı partilerinin (AKP, MHP, YRP, BBP, Huda Par) bu seçimlerdeki oy toplamı ise 21.943.166 oldu. Yerel seçimlerde yurtdışı oyların mevcut olmaması bu düşüşün bir kısmını açıklamaktadır; ancak yurtdışı oyların da haricinde, 2023 Cumhuriyet İttifakı'nın toplamının milyonlarca oy kaybettiği bir gerçektir (2023 cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunda yurtdışı oyların toplamı 1.895.430'du).

Rejimin yenilgiyi karşılama politikasının değişmesinin anlamı

Erdoğan liderliğindeki başkanlık rejimi, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden önce, seçimlerde başlıca 4 yenilgi almıştı. Bunlardan ilki 7 Haziran 2015 seçimleriydi: Kürt hareketinin antidemokratik %10'luk barajı geçmesiyle AKP meclis çoğunluğunu kaybetmişti. Ardından Suruç ve Ankara Gar katliamları yaşandı, mili güvenlikçi bir şantaj politikası devreye sokuldu, sosyalist hareket üzerinde baskı artırıldı ve 1 Kasım'da seçimler tekrar edildi. Erdoğan 16 Nisan 2017 referandumundaki yenilgiyi ise, YSK eliyle sistematik bir hileye başvurup, mühürsüz oyların geçerli sayılmasını sağlayarak karşıladı. Üçüncü büyük seçim yenilgisi olan 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde AKP'nin İstanbul'u kaybetmesinin ardından ise, tercih edilen politika bu seçimlerin doğrudan doğruya iptal edilmesi ve tekrarlanması oldu. Dördüncü büyük seçim yenilgisi, tekrarlanan İstanbul seçimleriydi. Rejim bu seçimin sonuçlarını, istemeyerek kabullenmek zorunda kaldı.

Dolayısıyla 31 Mart 2024 yerel seçim sonuçlarından önce, başkanlık rejimi, yenilgi aldığı seçimlerin ardından her türlü baskı ve korku yöntemi-



mini kullanarak seçimleri kazanmış veya iptal ettirmişti. Erdoğan, bu seçimlerin gecesinde yaptığı konuşmada ise yenilgiyi önden kabul etti ve partisinin gerekli dersleri çıkaracağını söyledi. Seçimlerden sonra "Türkiye'nin sandıkta kurulmadığını" söyleyen MHP lideri Devlet Bahçeli ise partisinin 16 Nisan tarihli grup toplantısında seçim sonuçlarına saygılı olduklarını, sandıktan çıkanın "milletin iradesi" olduğunu söyleyerek, geri adım attı.

Sosyalist basında hiç sorgulanmamış olsa da, bu tutum değişikliğinin nedeni önemlidir ve bu değişiklik, CHP ile DEM'in rejime yönelik siyasal stratejilerinin sağa kaymakta olmasından kaynaklanmaktadır.

CHP başkanlık rejimini meşrulaştırıyor

2019 yerel seçimlerinden önce MHP lideri Bahçeli, "İstanbul, Ankara ve İzmir'in şer ittifakının eline geçmesi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ni tartışmaya açabilir." açıklamasında bulunmuştu. Rejim 2019'dan bu yana İstanbul'u 3 kere, Ankara ile İzmir'i ise 2'şer kere kaybetti. Son seçimlerde rejim bu büyükşehir belediyelerini, büyük ve anlamlı farklarla kaybetti. Ancak düzen muhalefeti buna rağmen, başkanlık rejimini toplum nezdinde tartışmaya açmadı.

Özgür Özel öncesi dönemde, CHP'nin liderliğindeki düzen muhalefatinin temel stratejisi "sessiz geçiş" veya kendilerinin ifadesiyle "helalleşme" idi. Bunun anlamı şuydu: Muhalefet rejime ve onun temsilcilerine, onları yargılamama sözü veriyordu ve bu rejim ile temsilcilerinin, devletin varlık şartlarını tehdit edecek bir hoşnutsuzluk, öfke ve seferberlik dalgası vuku bulmadan iktidarı kendilerine teslim etmesini istiyordu. Bunu Millet İttifakı'nın Akşener'le birlikte önderi olan Kılıçdaroğlu dile getirdi. Kemal Kılıçdaroğlu 27 Mayıs 2021'de Burdur'da şöyle konuştu:

"Burdur'dan bu çağırımı tekrar ediyorum, Sayın Erdoğan halktan korkulmaz, milli irade her zaman başımızdır. Milli iradeden daha büyük bir irade sosyal yaşamımızda yoktur. Hepimizin milli iradeye saygı duyması lazım. Biz bir hesaplaşma derdinde değiliz, bir 'devr-i sabık'

yaratmadan yana da değiliz. Biz bu ülkenin güzel, iyi yönetilmesini istiyoruz."

Kılıçdaroğlu'nun "devr-i sabık yaratmaktan yana olmadıklarını" ifade etmiş olması, rejime hoş gözükme çabası değil, düzen muhalefatinin temel stratejisinin bir parçasıydı. Neydi bu strateji? İktidara karşı mücadelenin sandık siyasetine indirgenmesi. Kitlelere mücadele etmeyi değil, oy vermeyi işaret etmek durumunda oldukları için, bu reformist önerinin mantıksal bir sonucu olarak devr-i sabık karşıtı bir pozisyon almak zorunda kaldılar. Halbuki Türkiyeli egemen blokların gelecek bir tarihte başka bir başkanlık rejimi bina etmeye cüret edememeleri için yapılması gereken en öncelikli politik görevlerden birisi, bugünkü başkanlık Bonapartizminin bütün sorumluları ile yetkililerini, halka karşı işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargının önüne çıkarmaktır. Bu bağlamda düzen muhalefeti, demokratik dönüşümün önündeki en büyük engellerden birisidir.

Ancak önemli bir noktayı belirtmek gerekiyor: Düzen muhalefatinin mevcut politikası, devr-i sabık yaratmamaktan yana olan eski politikasının dahi gerisindedir, zira şu anda "devr-i sabık" veya "helalleşme" gibi kelimeler telafuz dahi edilmemekte, yani rejimin "affedilmesi" veya "yargılanmaması" gerektiği dahi belirtilmeyerek, rejim sorunu bilinçli bir şekilde sözde göz ardı edilmektedir. CHP, Millet İttifakı'nın "güçlendirilmiş parlamenter sistem" öneren dokümanını hâlâ sahiplenip sahiplenmediği hakkında herhangi bir açıklamada bulunmamaktadır. CHP, yerel seçimlerden birinci parti olarak çıkmış olmasına rağmen, başkanlık rejiminin meşruiyetini ve doğasını hiçbir şekilde tartışmaya açmamaktadır. CHP genel başkanı Özgür Özel'in bayram tatilinde Erdoğan'la telefonda yaptığı görüşmede "diyalog kanallarının açık tutulmasına" çağrı yapması ve Erdoğan'ın ardından "CHP'nin genel başkanı sayın Özel'e kapımız açık. Ele alacağımız konu başlıklarımız çok, ziyarete geldikleri anda oturur konuşuruz." yanıtını vermesi, düzen muhalefatinin rejime yönelik değişen politikasının bir ifadesidir. Belirtmek gerekir ki, bu politika değişimi stratejik değil, taktikselidir (çünkü düzen muhale-

feti, başkanlık rejiminin meşruiyetini hiçbir zaman tartışmaya açmamıştır). Özgür Özel'e benzer şekilde, İBB başkanı Ekrem İmamoğlu da seçimleri kazanmasının ardından aşağıdaki açıklamayı gerçekleştirdi:

"Hükümete, yerel ve ulusal meseleler konusunda işbölümü, vatandaşımızı ilgilendiren tüm meselelerde işbirliği, dürüst ve adil rekabet öneriyorum. Birlikte çalışalım. Buradan açık ve net söylüyorum. Ne zaman diler ve arzu ederseniz, İstanbul'un geleceğini sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan sizinle konuşmaya hazır bir Ekrem İmamoğlu var, onu ileteyim."

Yerel yönetimler ile merkezî yönetimin (rejimin) işbirliği yapması gerektiğini ve rejimle diyalogu savunan bu teslimiyetçi politik çizgi, sadece başkanlık rejiminin kendisini değil ancak bu rejimin ekonomi politikalarını, siyasi tutsak politikasını, baskıcı doğasını, işçi ve Kürt düşmanlığını, partilerini ve kadrolarını da meşrulaştırmaktadır. Bu işbirlikçi çizgi, Cumhuriyet İttifakı'nın partilerinin ve lider kadrolarının, demokratik bir rekabet ortamındaki meşru siyasal aktörler gibi gözükmesine, dolayısıyla da onların meşrulaştırılmasına hizmet etmektedir. Rejime uyarlanan bu çizgi, 7 Haziran - 1 Kasım 2015 arasındaki milli güvenlikçi politikalar ve şantajlarla, 16 Nisan 2017'deki sistematik seçim hilesiyle ve 31 Mart 2019'daki seçimi iptal ederek iktidarı gasp etmiş olan bir oligarşik kliğin siyaset yapma hakkı ile yerel seçimlerde seçilerek işbaşına geçen burjuva aktörlerin siyaset yapma hakkını birbirlerine eşitleyerek, bu oligarşik kliği sanki meşru bir demokratik aktörmüş gibi göstermektedir. Erdoğan ile Bahçeli, yenilgiyi bu nedenle kabullenmişlerdir zira bu yenilgi, çelişkili bir biçimde, Erdoğan ile Bahçeli'nin "yenilebildiğini" göstererek, onlar için bir kazanım olmuştur.

DEM Parti'nin bu yerel seçimlerde CHP'yle gerçekleştirdiği siyasal-örgütsel ittifak, bu bağlamda da önem kazanmaktadır.

YRP: Yeni bir fenomen değil, burjuva önderlik krizinin bir ifadesi

Birçok burjuva liberal analizci ve yorumcu, Yeniden Refah Partisi'nin yükselişini abartılı bir biçimde okumakta ortaklaşıyorlar. Onlar bu par-

tinin "geleceğin AKP'si" olup olmaya-
cağını dahi tartışmaya başladılar. Bu
yorumlar ile analizler son derecede
hatalıdır.

Öncelikle, YRP'nin oylarındaki yük-
seliş, yeni bir siyasi fenomene değil,
burjuva önderlik krizine işaret et-
mektedir. Türkiye egemen sınıfları,
son bir asırdır farklı tipte burjuva ve
küçük burjuva siyasi akımları, işçi sı-
nıfına ve emekçi halka seçenек ola-
rak sundu: Muhafazakarlık-siyasal
İslam, milliyetçilik-faşizm, ulusalcılık.
YRP bu bağlamda Türkiye işçi sınıfla-
rına ve emekçi halklarına yeni hiçbir
şey önermemektedir; o, Türkiye işçi
sınıfının 1990'lı yıllarda zaten tüket-
miş olduğu olumsuz bir deneyimi,
topluma yeniden önermektedir. Zira
bu partinin ismi bile, Refah Partisi'ni
"yeniden" önermektedir ve bu parti-
nin genel başkanı da, yeniden teklif
edilen Refah programının liderinin
oğludur. Burada yeni olan hiçbir şey
yoktur çünkü oligarşinin Türkiye'ye
teklif edebileceği veya sunabileceği
hiçbir yeni siyasi programı bulun-
mamaktadır.

İkinci olarak, YRP'nin şu an bir
"AKP'ye tepki" partisi olduğunu ve
ona programı ve ilkeleri nedeniyle
oy verilmediğini görmek gerekme-
ktedir. Dolayısıyla YRP'nin kısmi gücü,
AKP'ye daha güçlü bir "alternatifin"
ortaya çıkması durumunda, hızlıca
erime olasılığıyla karşı karşıyadır.
YRP'nin, şimdilik AKP'ye yönelik tep-
kileri emen sünger rolü çelişkilidir
çünkü ona akan tepki oyları, genel-
likle işçi sınıfından gelmektedir. Ge-
lecek Partisi ile Deva Partisi, AKP'nin
kentli orta üst sınıflarından yaşanan
ufak kopuşların politik bir ifadesiy-
di; zaten tam da bu sebeple, yani
temsil ettikleri sosyal sınıfların ba-
ğımsız bir politik çizgi geliştirmeye
kapasitesilerinin olmaması nede-
niyle, önemsiz siyasi aktörler olarak
kaldılar. Ancak AKP'ye oy vermekte
olan işçilerin AKP'ye tepkilerini du-
yurmak için YRP'yi bir cezalandırma
aracı olarak kullanmaları, farklı bir
sonuç yarattı. Birtakım yerelerde,
sınıfın bazı sektörleri blok olarak
YRP'ye oy verdi. Bu olgunun kendisi
de oldukça çelişkilidir: Zira söz ko-
nusu işçi sektörlerinin AKP'ye tepki
duymaya ve bu tepki konusunda
eyleme geçmeye karar vermeleri
olumlu ve ilerici bir bilinç kırılması-
na işaret ederken, bu tepkinin gös-
terilmesi için araç olarak YRP'nin

tercih edilmesi politik bilinç duru-
munda hâlâ sürmekte olan hamlığı-
na ve geriliğe işaret etmektedir.

Faşist ve milliyetçi partilerin parçalı
ve bölünmüş hali

Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti, Za-
fer Partisi ve Büyük Birlik Partisi'nin
Mart 2024 yerel seçimlerinde aldık-
ları oyların toplamı %10.9 yapıyor. Bu
demek oluyor ki, geçtiğimiz yerel se-
çimlerde en büyük 4 faşist-milliyetçi
partinin oy oranlarının toplamı, se-
çim barajının eski seviyesi olan %10'u
geçmekte dahi zorlanmıştır. Bu du-
rum, YRP olgusunun ifade ettiği krizi
başka bir biçimde ifade eden farklı
bir olgudur: Burjuva önderlik krizi.

Başkanlık rejiminin özellikle Kürt
düşmanlığı, güvenlikçi politikalar ve
"yerli ve milli devlet" vurgusu üzerin-
den kendisini ve kitlelerle olan ilişki-
sini konsolide etmeye çalıştığını dü-
şünürsek, faşist-milliyetçi partilerin
kendi aralarındaki bölünmüşlük ve
parçalılık, sınıf mücadelesinin lehine
olan bir krize işaret etmektedir.

Bununla beraber bu partilerin aldık-
ları oy oranları küçümsenmemelidir.
Zafer Partisi'nin şu anda MHP (Ülkü
Ocakları) veya BBP (Alperen Ocak-
ları) gibi bir paramiliter yapılanma-
ya sahip olmadığı doğru olsa da, bu
partinin Türk kapitalizminin ve baş-
kanlık rejiminin yol açtığı bütün top-
lumsal, ekonomik ve siyasi sorun-
ları mülteci düşmanlığı üzerinden
çözmeyi öneren programının gördü-
ğü ilgi, dikkatle takip edilmelidir.

Bu bağlamda Zafer Partisi genel
başkanı Ümit Özdağ'ın seçim sü-
reci sırasında Lezita grevini ziyaret
etmiş olması ve bu greve xenofobik,
işçi sınıfını bölücü, ırkçı bir perspek-
tif taşımaya çabalamış olması ve
daha sonra da Türkiye İşçi Partisi'ni
benzer bir perspektifle "milli" olma-
makla suçlamış olması, Türk faşiz-
minin-milliyetçiliğinin hakiki sosyal
rolünü bir kere daha gözler önüne
sermiştir: Devlete, devletin yönetim
şekline ve ekonomik paylaşımın ka-
rakterinden ayrıcalık kazananlara
karşı doğabilecek olan işçi-emekçi
muhalefeti ile seferberliğinin yönü-
nü şaşırtmak, yönünü şaşırtmadı-
ğında bu mücadeleleri ve aktörlerini
kriminalize ederek bastırılmalarını
sağlamak.

3. DEM Parti, sol ve İDP

DEM Parti, Mayıs 2023 seçimlerinden
zayıflayarak çıkmıştı. DEM Parti'nin
birçok kadrosu, bu zayıflamanın se-
beplerinin politik bir açıklamasına
yönelmek yerine, kolaycı bir açıkla-
maya başvurarak, partinin oy oran-
larındaki gerilemenin nedeninin
TİP'in varlığında yattığı şeklindeki
yarı-komlocu suçlamaya başvur-
muştu. Halbuki 40 yıllık devlet şid-
detinin, siyasi baskıların, parti ka-
patmalarının ve tarihsel asimilasyon
politikalarının başaramadığını, yeni
kurulmuş olan bir sosyalist partinin
başardığını ileri sürmek, DEM Parti
açısından, Mayıs 2023 seçim sonu-
çlarından olumlu bir bilanço çıkartıl-
masına izin vermez.

DEM Parti, Mayıs 2023 seçimlerinden
önce politik çizgisinde değişikliğe
gitmeye başlamıştı. Ortaya çıkma-
ya başlayan bu yeni çizgi, Selahattin
Demirtaş'ın birtakım yazılarında ifa-
de ettiği ve Türkiye solu ile bir ittifak
kurulmasını önererek emekçilere
gidilmesini öngören (ancak yine de
kopuşçu değil, reformist bir karak-
tere sahip olan) hattan farklıydı. Kürt
siyasal hareketi, Türkiye'nin genel
sosyal, ekonomik ve politik sorun-
larına dair giderek daha az politika
üretmeye ve yalnızca kendi pers-
pektifinden ulusal sorununun çeşitli
yansımalarına odaklanmaya başladı.
2023 Mayıs seçimlerinden sonraki
"özeleştir" döneminde bu politik de-
ğişim mantıksal sonuçlarına ulaştı
ve DEM Parti, siyasi mücadelesinin
merkezine Abdullah Öcalan'ın tecri-
dinin kaldırılması ve serbest bırakıl-
ması kampanyasını aldı.

Kürt siyasi hareketi için ulusal soru-
nun kendisine odaklanmak elbette
politik olarak doğal ve meşru olabi-
lir. Ancak bu odaklanmanın kendi-
si, ulusların kendi kaderlerini tayin
hakkı ilkesini içermemekte, Kürt
işçileri ve halkının ihtiyaçlarını mer-
keze almamakta, aygıtın ihtiyaçları-
nı önceleyen ve kısa erimli bir ufka
dayanmaktaydı. Kürt siyasi hareketi
açısından Mayıs 2023 seçim sonu-
çlarının bir nedeni de buydu. Öyle ki,
bu seçimler, Kürt siyasi hareketinin
uzun yıllardan sonra anadilinde eği-
tim hakkı gibi başlıca ulusal talepleri
kullanmadığı veya öne çıkarmadığı
ilk seçim oldu.

Kürt siyasal hareketi, siyasal faaliyetinin ve mücadelesinin merkezine Öcalan'ın serbest bırakılmasını almasının nedenini, kabaca şöyle özetlemekte: Türkiye'nin başlıca sorunu demokrasi sorunudur, demokrasi sorunu ise Kürt sorunu ve Kürt sorunu da Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü sorunudur. Kürt sorununun, Türkiye'deki demokrasi sorununun sorgulanamaz ve kritik bir bileşeni olduğu doğrudur. Ancak rejim sorunu (Kurucu Meclis'in kurulması), emperyalizmden bağımsızlık (dış borçların ödenmemesi ve NATO'dan çıkılması) ve toprak reformu da demokrasi sorununun diğer önemli parçaları olarak anılmalıdır. Bu demokratik sorunların devrimci çözümü, karşılıklı bir bağımlılık ilişkisine sahiptir: Yani Kürt sorununun çözümü ile rejim, emperyalizm ve toprak sorunlarının çözümü birbirlerine içkindirler. Dahası Türkiye'nin tek büyük sorunu, demokrasi sorunu değildir. Aynı zamanda bir ekonomi sorunu (üretim ile bölüşümün toplumsal karakteri sorunu) da mevcuttur. Peki ekonomi sorununun çözülmesi için (sosyalist devrim), öncelikle demokrasi sorununun mu çözülmesi (demokratik devrim) gerekmektedir? Veya önce ekonomi sorununun çözülmesi mi demokrasi sorununun çözümünün önünü açacaktır? Akımımız bu tarihsel soruya, siyasal ve ekonomik sorunların çözümlerinin, yani sosyalist politikalar ile demokratik görevlerin birbirleriyle kaynaşmış oldukları (sürekli devrim) cevabını vermektedir. Dolayısıyla Kürt sorunu aynı zamanda mülkiyet sorununa da içkindir: Kapitalist Türkiye'nin Kürt sorununu çözebilecek siyasal ve demokratik

kapasitesi yoktur.

Bu bağlamda DEM Parti'nin, AKP'nin yenildiği Mart 2024 yerel seçimleri için açıkladığı siyasal programın 3 farklı noktasında Avrupa Birliği emperyalizmine yeşil ışık yakan pozisyonu (bkz. 2024 Yerel Seçimleri Bildirgesi: Yerel Demokrasi ile Özgür Kentlere, sırasıyla sayfa 10, 30, 54) ile 108 sayfalık programın ancak 79. sayfasında emek sorununa değinmesi ve emek sorunuyla ilgili bölümün programın en kısa bölümü olması, oldukça endişe yaratıcıdır.

DEM Parti'nin CHP'yle ittifakı: Düzen muhalefetiyle bayraklar karıştı

Türkiye solunun geneli, yerel seçim sonuçlarına dair değerlendirmelerinde, yalnızca rejim sorununu ve düzen muhalefetine rejime yönelik işbirlikçi politikasını gündeme getirmemekle kalmadı, aynı zamanda DEM Parti'nin CHP'yle bu seçimlerde gerçekleştirdiği doğrudan doğruya örgütsel olan işbirliğini de hiçbir şekilde eleştirmeyerek, düzen muhalefetine rejimle kurduğu işbirlikçi ilişkiye politik kapitülasyon tanınmasında yardımcı oldu.

DEM Parti, İstanbul'daki birçok ilçede belediye meclis üyelikleri ve bir tane de belediye başkanlığı için CHP'den aday oldu. Bu taktiğin daha sınırlı bir versiyonu, birtakım başka illerde de uygulandı. Bu hatalı taktiğin ilk sonucu, rejime muhalif ve rejime alternatif arayan hoşnutsuzluk ile öfkeden, bir düzen muhalefeti partisi olan CHP'nin faydalanma-

sı ve CHP'nin bu alternatif arayışını, kendi işbirlikçi çizgisinde hapsetmesi oldu. Kürt siyasal hareketi, zaten daha öncesinde de bünyesinde ve karar mercilerinde patronlara ve toprak sahiplerine yer verdiği için Halk Cepheci (sınıf işbirlikçi) bir niteliğe sahipken, bu taktikle beraber düzen muhalefetiyle bayrakların karıştırıldığı bir noktaya gelindi. Programı ve politik çizgiyi belirleyen CHP oldu. DEM Parti'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi için oldukça cılız ve zayıf bir seçim kampanyası yürütmüş olması da, bu durumu güçlendirdi.

Bu seçim sonuçlarının Kürt siyasal hareketi açısından kritik bir sonucu daha oldu. Kürt siyasal hareketinin tabanı, daima seçim sonuçlarını etkileyebilecek stratejik bir konuma ve öneme sahip olmuştu. Bu nedenle DEM Parti'nin ve öncülü olan diğer partilerin, iktidar partilerine veya muhalif partilere yakın durup durmaması, daima seçim sonuçları açısından belirleyici kabul edildi. Sık sık "Kürt seçmen" olarak anılan bu tabanın seçim tutumu, sonuçlar üzerinde karar verici bir bileşendi. Ancak bu durum, Kürt siyasal hareketinin hatalı politikalar ile taktikleri nedeniyle artık geçerli değil gibi gözüküyor. Öncelikle Mayıs 2023'teki cumhurbaşkanlığı seçimlerini Kılıçdaroğlu, Kürt siyasal hareketinin desteğine rağmen kaybetti. Ve bu seçimlerde de Ekrem İmamoğlu, DEM Parti'nin resmî bir destek açıklaması olmadan İstanbul'u kazandı. Mayıs 2023 ve Mart 2024 seçimlerinin ardından hem iktidar, hem de muhalefet şunu deneyimlemiş bulunuyorlar: Kürt siyasal hareketi olmadan veya onu tarafsızlaştırmadan da, dilenen seçim sonuçlarına ulaşmak mümkün.

Solun sınıf bağımsızlığından yoksun politikası cezalandırıldı

Türkiye solundan seçime katılan partiler (TİP, Sol Parti, TKP, TKH, EMEP) bu seçimlerde toplamda %1.17 oranında oy aldı. TİP %0.62 ile (262.009 oy), solun toplam oy oranının yarısından fazlasını temsil ediyor. Sol Parti, TKP, TKH ve EMEP'in aldıkları oy oranlarının toplamı ise %0.55 düzeyinde.

Bu partilerden TİP, Sol Parti ve EMEP İstanbul, Ankara ve İzmir gibi emekçilerin yoğunlukta yaşadıkları büyükşehirlerde doğrudan doğruya



CHP'nin adaylarını desteklerken, TKP ve TKH ise birleşik bir mücadele ve kampanya örmeyi tercih etmeyerek, kendi aygıtlarının ihtiyaçlarına odaklanan sektör bir siyaset uygulamayı tercih ettiler. Yerel seçim sonuçları açıkça gösteriyor ki, hem rejime karşı mücadelenin büyük oranda düzen muhalefetine terk edilmesi hem de ayrı, yalıtık, ikameci ve sektör bir siyasetin izlenmesi, kitleler tarafından cezalandırılmıştır.

Bunu söylüyor olmamızın sebebi sol güçlerin aldıkları oy oranlarının düşüklüğü değildir; oy oranları yine de nicel olarak düşük olabilir ancak politik öneri ve mücadelelere öncülük noktalarında, sol nitel bir etkiye sahip olabildi. Ancak birtakım önemli politik hatalar neticesinde bu nitel etkiye ulaşamadı ve böylece sol, yerel seçimlerin ardından ortaya çıkan yeni tablonun içinde belirleyici bir güç olarak şimdilik kendisini var edemedi. AKP'nin ağır bir yenilgi aldığı ve düzen muhalefetine Mayıs 2023'ten sonra yaşadığı sarsıcı krizin ardından konsolide olduğu görünümünü verdiği bu tabloda, bir işçi-emekçi kutbunun sahici bir alternatif olarak yaratılamamış olmasının sonuçları ağır olacaktır.

Seçim sonuçlarının sol açısından gösterdiği bir diğer olgu da, kitleler açısından CHP'ye oy vermek ile sol partilere oy vermek arasında herhangi bir kategorik ve politik farkın olmadığıdır. Bunun nedeni solun, sınıf bağımsızlığını odağa alan rejime alternatif bir politik önerisinin olmamasıdır. Solun ezici çoğunluğunun yıllardır öne sürdüğü aşamacı "demokratik cumhuriyet" önermesi ile eski Millet İttifakı'nın "güçlendirilmiş parlamenter sistem" politikası arasında hiçbir nitelikli siyasal fark mevcut değildir. Bunlar bir ve aynı rejimin, farklı siyasal vurgularla ifade edilmiş halidir. Bir diğer dikkat çekilmesi gereken nokta ise, seçim süreci boyunca sol partilerin, birleşik ve ortaklaşa bir şekilde patronlara ve patronların partilerine karşı mücadeleyi öne çıkarmak yerine, politik olmayan ve yüzeysel polemiklerle birbirlerini yıpratmış olmasıdır.

Sosyalist strateji ve devrimci bir seçeneğin inşası

1) Rejim sorununu merkeze yerleştirmeye ve bir Kurucu Meclis talep



etmeye devam ediyoruz. Devlet Bahçeli'nin de kabullendiği üzere, başkanlık rejimi mevcut biçimiyle sürdürülebilir gözüküyor; ancak bu sürdürülemezlik otomatik olarak bir demokratik reformlar silsilesini veya sistem içi liberal araçlarla eski yarı-parlamenter sistemin kendisinin döneceğini garanti altına almıyor; başkanlık rejiminin, bütün demokratik mevzilerin saldırı altında olacağı bir projeye çok daha katı bir biçimde inşa edilmesi de gündemdedir ve MHP'nin hazırlamış olduğu anayasa taslağı bu yönde bir ipucudur. Bu bakımdan Kurucu Meclis bugün mevcut rejimden kopuş yönünde kitleleri seferber edebilecek merkezi nitelikte bir slogandır. Gezi'de ortaya çıkmış olan "Hükümet istifa!" sloganı artık yetersizdir zira hükümetin istifası önemli bir devrimci kazanım olabilecek olsa da, rejimin karakteriyle ilgili herhangi bir değişikliği kendi içinde öngörmemektedir. Kamuoyu araştırmaları nüfusun %60'lık bir kesiminin başkanlık rejiminden çıkılması gerektiğini düşündüğünü gösteriyor (Rejimin muhafaza edilmesini gerektiğini düşünenler %35 civarında; dolayısıyla başkanlık rejiminden yana partilere verilen oyların bir kısmının da, başkanlık rejimi muhafaza edilsin diye verilmediğini görüyoruz). Bu oldukça önemli bir çoğunluk. Bu kesimlere, en yakıcı ihtiyaçlarıyla ilişkilendirerek ve mevcut bilinç durumları ekseninde Kurucu Meclis sloganını taşıyabilecek politik formülasyonlar, araçlar, yazılar, broşürler, afişler ve benzerlerini üretebilmek önümüzde duran bir görev.

2) Ekonomik krize karşı bugünün acil ihtiyaçları ile kapitalizmin ilgası arasında bir köprü oluşturan geçiş taleplerimizi sistematik bir şekilde kullanabilmeliyiz. Bugün bunlar, tam da yaşanmakta olan ekonomik krizden işçi sınıfı lehine çıkışın koşullarını yaratmak için, burjuvazinin programları ile önerilerinden bağımsız olan biricik önlemler dizisidir. Kısaca hatırlayacak olursak, bu talepleri şu şekilde özetleyebiliriz: I) Dış ticarette devlet tekeli; II) ekonomide işçi denetimi; III) merkezî ve planlı ekonomi; IV) dış borç ödemelerine son verilmesi; V) ücretlerde ve çalışma saatlerinde eşel mobil sistemi.

3) Hem burjuva düzen muhalefetine uyarlanan reformist anlayışlara, hem de kitlelerin değil aygıtların ihtiyaçlarına odaklanan ikameci ve sektör pozisyonlara karşı öne sürdüğümüz politikamız, burjuvaziden ve patron partilerinden bağımsız bir Emek İttifakı'dır. Biz bu Emek İttifakı'nın yalnızca seçimler için değil, ancak mücadeleler için de bir zorunluluk olduğu görüşündeyiz ve bu Emek İttifakı'nın siyasal partilerle sınırlı olmamasını, bütün sendikalar ile emek örgütlerine de açık olmasını savunuyoruz. Baskıcı başkanlık rejiminden ve kapitalist ekonomik enkazdan çıkışın yolunu, ancak ve ancak patronlar ile onların siyasal partilerinden politik ve örgütsel olarak bağımsız olan bir Emek İttifakı'nın kendisi ve vereceği mücadeleler açabilir.

27 Mayıs 2024

Sendikalar ve sınıfın acil talepleri

Bugün Türkiye'deki en büyük gündemin ekonomik kriz olduğu hususunda nerdeyse herkes hemfikir. İşçi ve emekçilerin alım gücündeki radikal düşüş büyük bir hoşnutsuzluk yaratmışken sendikalardan Türkiye gündemini belirlemesi beklenirdi. Ancak Hak-İş'ten Türk-İş'ine, DİSK'ine kadar sendikaların belirleyici olma konusunda son derecede yetersiz olduğunu görebiliyoruz.

Tablonun niçin böyle olduğu sorulduğunda genellikle Türkiye’de sendikaların güçsüzlüğü, sendika üyelikleri- nin sınırlılığı ilk yanıt olarak ortaya koyulur. Bu yanıtı der- hal, sendikal bürokrasinin tabanları üzerindeki tam de- netimleri ve hakimiyeti takip ediyor.

En genel anlamı ile bu iki gerekçe de haklılık payının olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu doğruluk payı yine de tablonun tamamını açıklamaya yetmiyor. Evet Türkiye’de sendikalar Avrupa ya da seferberlik halindeki Latin Amerika ülkeleri ile kıyaslandığında oldukça güçsüz, ancak yine de var olan gücünün işçi emekçileri büyük kazanımlar elde etmeye yetecek düzeyde olmadığını söylemek de doğru değil. Öyle ki, şu an için emeğin toplumsal servetten daha çok pay alması için yalnızca Türk-İş tabanını seferber etse dahi büyük kazanımlar elde edilebilir. İşçi sınıfının küçük bir kesiminin dahi örgütlü gücü Türkiye’yi değiştirmeye yeter. Ayrıca sendikal bürokrasinin işçi ve emekçilerin en acil sorunlarını ifade etmeyip, kapalı kapılar ardında

yaptığı pazarlıklar ile işçi emekçileri sattığı için emekçilerin sendikalara sırtını döndüğünü söyleyen argümanı da yakından incelemekte fayda var zira Türkiye’de işçi sınıfının örgütsel davranışına baktığımızda, sınıfın sendikalardan uzaklaşmadığını görebiliyoruz.

Sendikalı işçi ve sendikalılık oranında artış eğilimi

2013 yılında özel sektörde yalnızca bir milyon işçi sendika üyesiyken bu yıl Ocak ayında özel sektörde sendikası olan işçi sayısı 2,5 milyona dayanmış durumda. Artış eğilimi sendikalılık oranda da söz konusu: 2013'te sendikası olan işçi oranı yüzde 9,21'ken 2024 Ocak ayında bu oran 15,22'ye çıktı.

Tablo 1 2013-2024 yılları arasında yayınlanan özel sektördeki sendika üyesi işçi sayısı



Türkiye’de sendikaların çok güçlü olduğunu kimse iddia edemese de 12 Eylül sonrasında ve 90’lı yıllardaki işçi düşmanı baskıcı uygulamaların ardından nihayetinde AKP’ye kadar uzanan özelleştirmeci, sendikal örgütlenmeyi zorlaştıracı çok sayıda yasal ve fiili uygulamaya ve işçilerin sendikalara yönelik genel güvensizliğe rağmen, Türkiye’de işçi sınıfının sendikaları terk etmediği ve bir eğilim olarak, elindeki tek araç olan sendikalara yöneldiği gerçeği ile karşı karşıyayız.

Bu hususta önemli bir not düşmek gerekir. Elbette ki sendikalara dair yalnızca üye sayısı ve oranların artışı üzerinden bir değerlendirme yapmak yanıltıcı olabilir. İşçi sınıfının sendikalara olan yaklaşımını daha sağlıklı görebilmek için üye sayısının yanı sıra kayıt dışı çalışmanın artışı, toplu sözleşme ve toplu sözleşmelerden faydalanan işçilerin sayısı ve ayrıca örgütlenen sektörlerle beraber imzalanan TİS’lerin niteliğine de bakmak gerekir. Hakkını veren bir değerlendirme ancak bu hususların büyüteç altında incelenmesi ile mümkün olabilir. Ancak buna rağmen bu kriterler altında çeşitli sektörlerde sendikalılık ve TİS’in artması, TİS’ten faydalanan işçi sayısındaki yükseliş eğilimi ile karşı karşıya olduğumuz görülebiliyor. Bu hususun niçin ayırt edici bir öneme sahip olduğunu AKP’nin ilk yıllarındaki tam tersi eğilimin yaşadığı uzun yılları hatırlayarak anlayabiliriz.

Devam edecek olursak, sendikaların tamamen düzen içi bir aparat haline gelip, patronların bürokrasi aracı ile emekçileri dizginlediğini ifade eden görüşler için de şu soruyu sormamız gerekir: Mademki sendikalar düzenin aracı ve patronların denetim aparatı haline gelmiş durumda, o halde niçin patronlar halen işyerlerinde sendikanın olmaması için büyük bir çaba sarf ediyor. Vestel patronu için Türk Metal sendikası elverişli bir partner olabilir. Peki, Zorlu bugüne kadar niçin işyerindeki işçilerin sendikalı olmasını engellemek için sayısız baskıya başvurdu? Toplu iş sözleşmeleri tamamen patron ile bürokrasi arasında bir orta oyunu haline geldi ise, niçin AKP iktidarı toplu iş sözleşmesi sürecindeki patronların başvurduğu yetkiye itiraz davalarının süresini fiili olarak artırmak için bunca çaba sarf etti? Sendikal yetkiye itiraz davaları pek çok örnekte yıllar sürüyor. Bu süre Türkiye’nin gözü dönmüş burjuvazisi tarafından öncü işçilerin işten atılması ve örgütlülüğün parçalanması için itina ile

değerlendirilmeye devam ediyor.

Sendikalar elbette ki büyük bir bürokrasinin denetimi altında ve çok sayıda ihanet örneği ile karşı karşıyayız. Ancak görmemiz gereken nokta işçi sınıfının başka bir araca sahip olana kadar elindeki araçtan vazgeçmediği gerçeğidir. Bugün işçiler sendikaların büyük çoğunluğunun önderliklerine güvenmese de sendikalara üye olmaya devam ediyor ve TİS’ten faydalanmak için çaba sarf ediyor. Yani işçi emekçilere ulaşmak, örgütlü bir seferberlik yaratmak için sendikalar hala bir araç olmayı sürdürüyor.

İşçiler sendikaları terk etmiyor, bürokrasi denetim altında tutmayı sürdürüyor

İşçi ve emekçiler sendikalara yönelmeyi sürdürse de sendikal bürokrasinin tabanını halen denetim altında tuttuğunu görebiliyoruz. Ancak bu değişmez bir denklem değil. Bürokrasinin ancak sendikalar var oldukça yaşayabileceğini ve tabanın basıncından çekindiğini unutmamalıyız. 90’lı yıllar ve 2000’lerin başlangıcında seferber olan sendikalar daha iyi bürokratlara sahip oldukları için seferber olmuyorlardı. ‘89 bahar eylemleri, ‘90’lı yıllarda devam eden memur ve işçi seferberlikleri atmosferinden çıkan çoğunluğu açıkça bürokrat olan sendika yöneticileri, tabanın basıncı ile seferberlikler çağırmaya ve hatta Sendikal Güç Birliği Platformu örneğinde olduğu gibi ortak hareket etme eğilimlerine yönelmişlerdi. Yani geçmişte iyi sendika yöneticileri sayesinde seferberlikler olmuyordu, seferberlik dinamikleri mücadelecilerle birkaç sendikanın yanı sıra son derecede bürokratik bir dizi sendikayı da ortak hareket etmeye zorlamıştı.

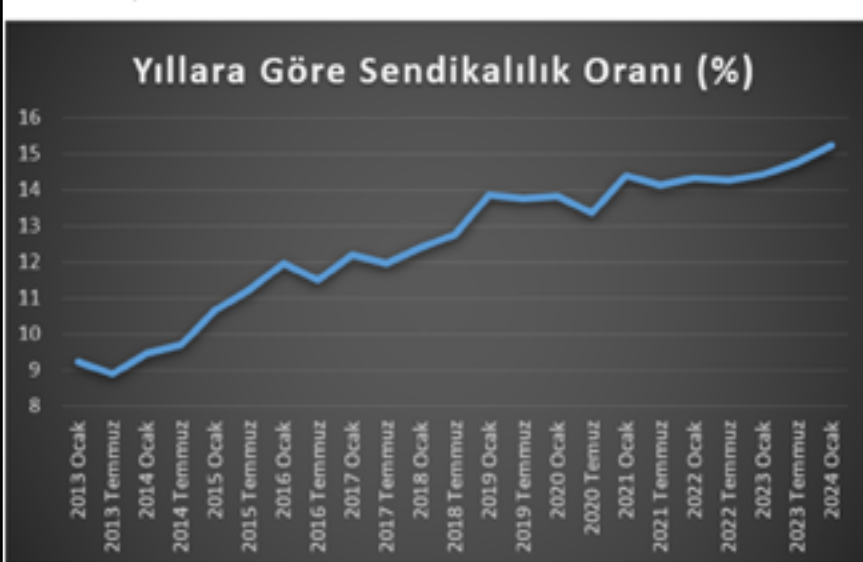
Bugün bunun gibi olumlu örneklerin uzağında olsak da bürokrasinin üzerindeki taban basıncını küçümsemeliyiz. İşçi sınıfının gerçek gündemlerini önüne koyan bir sendikal eğilim halen büyük bir fark yaratma gücüne sahiptir. Eriyen alım gücüne karşı emekli maaşları dahil olmak üzere tüm çalışanların maaşlarına enflasyon oranında zam, gelir vergisi dilimlerinin düzenlenerek vergideki aslan payının işçi değil, patrondan alınması, OVP’nin emek düşmanı saldırılarına karşı ultra zenginlerden ek vergi alınması, kıdem tazminatı tavanının düzenlenmesi gibi talepler ile emekçilerin bu mücadele programı etrafında bir araya gelmesi Türkiye’nin kaderini değiştirebilecek büyük bir potansiyel taşımaktadır.

1 Mayıs ışığında sendikalar ve acil görevler

Krizden emekçiler lehine çıkış için çok sayıda imkân olmasına rağmen konfederasyonların bu talepleri incelemeyişi önümüzdeki en büyük sorunlardan biri olarak karşımızda durmakta. 1 Mayıs örneği de bu sorunun ne denli derin olduğunu bir kez daha gösterdi.

İşçi sınıfındaki derin yoksullaşma, krizin tüm yükünün emekçilere yıkılması gibi gündemler sanki hiç yokmuş gibi DİSK yönetimi “Demokrasi şimdi, Taksim şimdi!” çağrısı ile 1 Mayıs’ta Taksim deyip, nihayetinde Saraçhane’de toplanmaya karar verdi. Üstelik eylemi bitirirken de her yerin

Tablo 2 2013-2027 yılları arasında özel sektörde sendikalılık oranı



Taksim olduğunu vurguladı. Madem her yer Taksimdi, niçin temel taleplerimiz etrafında bir yerde bir araya gelip bir mücadele programı yayınlanamadı? DİSK 1 Mayıs performansı ile işçi ve emekçilerin acil taleplerinin gölgelemesine katkıda bulunup, en acil meselelere dair de raporlar yayınlamanın ötesinde bir çabaya girişmek istemediğini, daha acısı tabanından kopuk yapısı ile böylesi bir yeteneğe de sahip olmadığını bir kez daha göstermiş oldu.

Birleşik bir 1 Mayıs'ın olmaması için elinden geleni yapan Türk-İş bürokrasisi ise Bursa'yı tercih ederek, Türkiye'nin en büyük proleter şehri olan İstanbul'da 1 Mayıs'ın yaşanmamasını sağladı ve ihanet listesine bir çentik daha attı. Ancak bu noktada şunu da unutmamak gerekir ki, her şeye rağmen oldukça kitlesel geçen Bursa 1 Mayıs'ında Türk-İş bürokrasisinin tabanını karşısına almaktan çekindiğini bir kez daha görmüş olduk. Uzlaşma içerikli çok sayıda sözün yanı sıra Türk-İş bürokrasisi daha öncesinden sözünü ettiği vergi adaleti ve kıdem tazminatının gaspı gibi gündemleri göstermelik dahi olsa merkezine almak ve kürsüden önümüzdeki yıl İstanbul'da 1 Mayıs kutlamasını yapma sözünü vermek durumunda kaldı. Türk-İş bürokrasisinin samimiyetten uzak ve "aman hükümetle aramız açılmasın" kaygılarına rağmen hayallerindeki sendikacılığı yaşayamadığı ve tabanın ayağa kalkma ihtimalinin dahi koltuklarının titrediği görülüyor.

Sonuç olarak bir mücadele programı sunulması halinde seferber olmaya hazır bir işçi sınıfı ile karşı karşıyayız. Bu gerçeğin Hak-İş ve Türk-İş bürokrasi dahi farkında.

Ne yapmalı?

Türkiye'de sınıf mücadelesi çorak topraklar üzerinde değil, öte yandan mücadele dinamikleri adına bir kuraklık falan da yaşanmıyor. Sayısı az da olsa mücadeleciler sendika ve şubeler hala var. Öte yandan, Hak-İş dahil olmak üzere, Türk-İş, DİSK ve bağımsız sendikalarda da direniş halinde olan işyerlerinin, işçilerin olduğunu görebiliyoruz. Türkiye emekçileri adına bir yangın yerine dönmüş ve emekçiler bir çözüm ararken, bürokrasiyi alaşağı edecek yahut hareket etmeye zorlayacak adımları atmak da mümkün.

Mücadeleciler sendikaların, şubelerin ve direniş halindeki işyerlerinin ücret zammı, vergi adaleti, OVP'nin faturasının işçilere değil ultra zenginlere kesilmesi, kıdem tazminatına yönelik planlanan yeni saldırıların durdurulması ve tavanının düzenlenmesini ifade eden bir mücadele programı yayınlaması Türkiye'nin kaderini bambaşka ve aydınlık bir yere doğru çevirme dinamiği taşıyor.

Bizlere düşen görev de mücadeleciler sendikaların ortak bir eylem programı etrafında bir araya gelmesini teşvik etmek için var gücümüzle çalışmak. Sendikaları terk etmemiş, hatta oraya yönelen emekçilerse net taleplere sahip ve açık bir mücadele programı ile hareket eden sendikaların birleştiği bir odağa yaklaşıp kendi bürokrasilerini harekete geçirmeye, hatta onların koltuklarını ellerinden almaya aday olabilirler.

19 Mayıs 2024





Gazze'de Siyonist işgal ve soykırım: Yedi ayın bilançosu!

Filistinli 12 direniş örgütünün (1) 7 Ekim 2023 tarihinde başlattığı El Aksa Tufanı harekâtı sadece İsrail ve Filistin'de değil başta Mısır, İran ve Türkiye olmak üzere hem tüm bölge ülkelerinde hem de bütün dünyada etkisi halen artarak devam etmekte olan derin politik, ekonomik, toplumsal sonuçlar doğurmaktadır. Bu derin sonuçlar kapitalist-emperyalist sistemin ekonomiden siyasete, sağlıktan iklime dek çoklu krizine eklenirken dünya için bölgesel ve küresel ölümcül senaryoların daha da artmasına ve pekişmesine yol açıyor. Dünya bir kez daha eşitsizliğin, sömürünün, zalimliğin, nefretin, vasatlığın ve pervasızlığın sıradanlaştığı ve yükseldiği korkunç bir tabloyla sınanıyor. Canlı yayınlarda, dünyanın gözleri önünde kundaktaki bebekleri öldürmeye, hastaneleri yerle bir etmeye dek varan soykırımın varlığı ve savunusu bu kapitalist kaotik gerçeklik sayesinde var olabiliyor.

Bu soykırımın faili İsrail devleti Ortadoğu'da emperyalizmin jandarması rolünü üstlenen ülke formunda devasa bir askeri savaş aygıtından ibaret. En büyük destekçisi ve vekili ise emperyalizmin başı Amerika Birleşik Devletleri! Tam da bu nedenle haftalardır ABD üniversitelerinde devam eden ve binlerce öğrenci ve öğretim görevlisinin gözaltına alınmasına yol açan işgal karşıtı gösteriler özel bir anlam ifade ediyor. (2) ABD on yıllar boyunca besleyip büyüttüğü kendisinden 9500 km ötedeki İsrail'in tüm suçlarını, çelişkilerini ve sorunlarını şimdi sanki sınır komşusuymuşçasına, sanki eyaletiymişçesine bağrında hissediyor ve siyasal ve toplumsal olarak göğüslemek durumunda kalıyor. (3)

İşgal karşıtı gösteriler ABD ile de sınırlı kalmıyor. İsrail'e her daim askeri ve siyasal olarak arka çıkmış, suçlarını görmezden gelmiş, ortak olmuş Avrupa devletleri de İsrail karşıtı gösterilere ev sahipliği yapıyor. Gösteriler birçok Avrupa üniversitesine de sıçramış durumda. Ayrıca başta ABD ve Avrupa olmak üzere dünyanın birçok noktasında işçi sendikaları, emek örgütleri, çeşitli toplum kesimleri İsrail işgaline ve Siyonist soykırıma karşı gidecek artan ölçüde eylemler düzenlemekte. (4) Nitekim 76 yıldır hemen bütün dünyada güçlü şekilde anılan Nakba

Günü (5) Türkiye'de de Filistin halkıyla ve direnişiyle dayanışma eylemlerine sahne oldu. (6)

İsrail için işgal Pirus zaferi

Siyonist İsrail'in Gazze'de karşılaştığı büyük direniş ve yarattığı yıkım ABD'nin tarihte ilk kez yenilgiyle tanıştığı Vietnam'da karşılaştığı direnişle karşılaştırılıyor. Vietnam işgali karşıtı eylemlere benzer seferberlikler bu kez ABD ve Avrupa kentlerinde Gazze'nin İsrail işgaline karşı yaşanıyor. İsrail işgaline karşı öfke büyürken Filistin halkıyla dayanışma hiç olmadığı ölçüde küresel bir hal alıyor. (7)

ABD ve Avrupa emperyalizmleri için İsrail'in Gazze'de Filistin halkına karşı giriştiği soykırım 2008 dünya ekonomik krizinin ve 2011 Arap halk ayaklanmalarının açığa çıkardığı aşılamayan kapitalist hegemonya krizinin daha da derinleşmesine, mali ve siyasal faturanın daha da artmasına ve birçok cephede aynı anda birçok düşman ile eş zamanlı mücadele etme zorunluluğunu gündeme getiriyor. ABD bir yandan Çin ile dünya ekonomisi konusunda küresel bir ticari-siyasi rekabet yaşarken diğer yandan Ukrayna'yı işgal eden Rusya ile NATO aracılığıyla büyük bir askeri-politik kapişma ve nüfuz mücadelesi sürdürüyor. (8)

Bilanço soykırıma işaret ediyor

Yedi ayı geride bırakan İsrail saldırılarında, Mayıs 2024 itibarıyla, büyük çoğunluğu çocuk ve kadın olmak üzere 35 bini aşkın Filistinli hayatını kaybetti. Yaralı sayısı 80 bini geçmiş durumda. Bu sayıya enkaz altında kalan, İsrail güçlerince izin verilmediği için cenazesi alınamayan ya da akıbeti bilinmeyen Filistinliler dâhil değil. İsrail güçleri yedi aylık sürede yüzlerce hasta ve sağlıkçının hayatını kaybettiği El-Ehli Baptist Hastanesi gibi çok sayıda sağlık kuruluşunu bombalayarak kullanılmaz hale getirdi. (9)

Hâlihazırda hizmet verebilir durumdaki Aksa Şehitleri gibi çok az sayıdaki hastane ise başta yakıt ve ilaç yokluğu nedeniyle hizmet veremez durumda gelmek üzere. Ve İsrail durmak ya da geri çekilmek yerine saldırıları ile

bu insani krizi derinleştirmek istiyor. Tam da bu nedenle 7 Ekim 2023'ten bu yana yaşanan katliama tanıklık eden ve dünyaya duyurmaya çalışan 142 gazeteci İsrail güçlerince öldürüldü. (10) Bir Apartheid rejiminden ibaret olan Siyonist İsrail'in gerçekleştirdiği bu katliamlar soykırım niteliğindedir.

Binyamin Netanyahu ve savaş kabinesi işgal ve soykırımdan Hamas üzerinden Filistinlileri sorumlu ilan ediyor. Siyonist rejime göre Filistinliler direniş göstermese, ölüm ve köleliğe boyun eğse bunların hiçbirisi olmayacak. Netanyahu utanmazca Hamas ve bütün Filistinli direnişçiler silahları bırakır ve teslim olurlarsa sorunun kendiliğinden çözüleceğini iddia ediyor. İşgalçi Siyonizm gücü ve zalimliğiyle gerçeği bükebileceğini, gayrimeşru varlığını yasal ve meşru hale getirebileceğini sanıyor. İsrail'in ölümcül derecede sıkıştırdığı Filistinlilere insani yardım yapılabilmesi ve Gazze'den Refah'a göç etmek zorunda bıraktığı Filistinlilerin evlerine geri dönebilmesi için silahların susması yönündeki tüm anlaşma girişimlerini elinin tersiyle itmesinin nedeni de bu kibir dolu suç profilinden kaynaklanıyor. Bu mümkün olmayacak. İsrail işlediği savaş suçlarının hesabını mutlaka verecek. Nitekim Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin tüm sınırlılıklarına rağmen Netanyahu için soykırımcı suçlamasıyla tutuklama talep etmesi bu yönde atılan ileri bir adım sayılmalı. Öyle ki 1948'den bu yana İsrail ilk kez böyle bir durumla karşı karşıya kalıyor ve Lahey Mahkemesi tarafından soykırım ile suçlanıyor. Kuşkusuz bu Filistin seferberliğinin ve direnişinin bir zaferidir. (11)

Siyonizm insanlık suçudur

Lakin bugün yaşananlar sadece Binyamin Netanyahu'nun fanatıklığı ve aşırılıkları ile açıklanamaz. Yaşananlar tesadüften ya da tekil bir örnekten ibaret değil. İsrail devletinin 75 yıldır sistematik bir şekilde izlediği işgal ve yok etme politikası söz konusu. Netanyahu bütün öncülleri gibi Siyonizmin 128 yıllık karanlık amacına hizmet ediyor. 1896'da Basel'de toplanan Birinci Siyonizm Kongresi'nin sonuç bildirgesi Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulması ve Dünya Siyonizm Teşkilatı'nın bu amaç doğrultusunda harekete geçmesi kararıyla sonuçlanmıştı. O sırada tarihi tarihi kayıtlara göre Filistin topraklarında 500 bin Filistinli yaşamaktaydı. Ortada ne bir İsrail devleti/toplumu vardı ne de bir Yahudi yerleşimi söz konusuydu. 19. Yüzyılın sonlarında tarihi Filistin topraklarına eser miktarda ilk göçmen Yahudi yerleşimciler gelmişti. 20. Yüzyılın başlarında 1896 kararına istinaden artan miktarda Yahudi göçmen Filistin topraklarına yerleşmiş olmasına rağmen nüfusun yüzde 95'ten fazlasını Filistinliler oluşturmaktaydı. (12)

1896'dan 128 yıl sonra 2024'te bugün Filistin'in nüfusu 5,4 milyon iken (13) İsrail'in nüfusu 9,3 milyon ile Filistin halkını ikiye katlamış durumda. (14) Bu Filistin halkına karşı girilmiş bir asrı geçen bir işgal, sürgün, yerinden etme,

yok sayma, değersizleştirme, parça parça koparma ve en nihayetinde Nazi yöntemleri kullanan bir Apartheid rejiminin bir halkı soykırımla yok etmesinin tarihidir. Siyonizm ise yalanları ile bu tarihi tersyüz eder. Yahudi göçmenlerin geçmişte zaten kendilerine ait bomboş bir coğrafyaya gelip yerleştiklerini ve oraya medeniyet ve demokrasi getirdikleri propagandasını yapar. Aynı hamisi ABD'nin Amerikan yerlilerine yaptığı gibi! Bu "vatanızsız halka halksız vatan" mitidir. Bu mit Filistin'in uzakta, bomboş, ele geçirilmeyi bekleyen bir toprak parçası olduğu düşüncesini yerleştirmek için daha ilk Siyonistler tarafından ısrarla toplumun dimağına işlenmiştir. Söz konusu düşüncenin hemen ardından gelen de, Filistinlilerin kimliklerinin, milliyetlerinin ve yazılı tarihleri boyunca yaşadıkları vatan parçası üzerindeki meşru halklarının yadsınması olmuştur." (15)



Filistinlilerin maruz kaldığı soykırım sadece faşist Netanyahu hükümetinin değil bizatihi Siyonizmin tarihi temel politikası olagelmıştır. "Siyonizmi ondokuzuncu ve yirminci yüzyılların klasik sömürgeci ve emperyalist hareketlerinin aksine, hiçbir zaman Filistin'i sömürgeleştirmeyi hedeflememiştir... Siyonist hareketin açıkça ifade edilen hedefi, Filistin halkının sadece sömürmek değil, malından ve yurdundan edip dağıtmaktır. Hedef, yerli halkın yerine gelenleri yerleştirmek, Filistinli çiftçileri, zanaatkârları ve şehirli halkı yerlerinden söküp yeni gelenlerden oluşan yepyeni bir işgücü yaratmaktır..." (16)

"İsrail'in 75 yıldır sürdürdüğü etnik temizliği derinleştirmek amacıyla soykırım yaptığı giderek daha açık hale geliyor. Filistinliler, İsrail Devleti'nin kurulmasından önce, 1947-48'de neredeyse bir milyon insanın topraklarından sürüldüğünü ve katledildiğini bildiğinden, durumun yeni bir Nakba'ya (felaket) doğru ilerlediğini biliyorlar." (17) Dolayısıyla 7 Ekim El Aksa Tufanı ayaklanması bu nedenle ancak 1896'da Basel'de toplanan Birinci Siyonizm Kongresi, 1917 tarihli Balfour Deklarasyonu ve 75 yıldır süren Filistin'i yok etmeye adanmış işgal ve soykırım ve ona karşı kesintisiz süren direnişle yoğrulmuş bu tarihsel-politik arka planla birlikte anlaşılabilir.

Filistin direnişi meşru ve haklıdır

Bütün tarihi esas olarak İsrail işgaline karşı savunma hattında şekillenmiş Filistin halkının direnişi için 7 Ekim bu anlamda yeni bir mücadele ve güç dengesinin şekillenmesi anlamına gelmektedir. Siyonist İsrail devletinin Gazze'de Filistin halkına yönelik işgal ve soykırım girişimine emperyalist ülkelerin gösterdiği farklı tepkilerin nedeni esasa değil taktiksel ihtiyaçlarından kaynaklanmakta. Siyonist İsrail devleti emperyalizmin Ortadoğu'daki jandarmasıdır. Emperyalizmin bölgedeki çıkarlarının temsilcisidir. İsrail devasa büyüklükte bir askeri üstür.

Siyonist İsrail devletinin emperyalist işbölümündeki ye

sinin, yağmacı bir karakter taşıyan bölgedeki kapitalist çıkar ağlarını muhafaza etmekle görevliyken, bir yandan da bu çıkarları, hiçbir uluslararası burjuva hukuk normunun aleyhine işletilmediği savaş suçları yoluyla savunma hakkına sahip” bir aparatır. (18)

Tam da bu açık gerçek nedeniyle dünyanın dört bir yanında milyonlarca işçi ve emekçi, Siyonist devletin varlığının kriminal bir olgu olduğunun bilincine varıyor. Batılı metropollerde vuku bulan bu kitlesel eylemlerde milyonlarca insan tam da bu nedenle “Nehirden denize özgür Filistin” sloganı altında bir araya geliyor. 7 Ekim Siyonist İsrail’in tarihinde ilk defa savunmacı bir pozisyona çekilmek zorunda bırakılıyor. (19)

İsrail’in 75 yıllık işgal ve soykırımı Filistinlilere işgale karşı direnmek ve mücadele etmekten başka bir seçenek bırakmadı, bırakmıyor. Yaşam alanları sürekli küçülen, en ağır baskı ve yokluk koşullarında hayatta kalmaya çalışan Filistinlilere Siyonist İsrail’in aynı anlama gelen sunduğu iki seçenek var: ya öl ya topraklarını terk et! Toprağını terk eden Filistinli nereye gidecek? İsrail şu an Filistinlileri sıkıştırdığı Gazze, Batı Şeria, Refah gibi yerlerde de en ağır koşullarda da olsa yaşam hakkı vermek istemiyor. Gazze’ye göre görece rahat gibi görünen Batı Şeria’nın Gazze’den tek farkı sıranın kendine gelmemiş olması. İsrail için Hamas sadece bir bahane. İsrail bütün Filistin’ten geri kalan ne varsa hepsini Han Yunus gibi tamamen yaşanmaz hale getirmek peşinde. Filistinliler için direniş bir tercih değil zorunluluk! Hamas’ı tartışmak bu yalın gerçeği görmemektir!

Türkiye ve Dünya, İsrail ile tüm ilişkileri kesmelidir

İsrail’in soykırım düzeyinde katliamlara girişebilme cüretini göstermesi askeri ya da ekonomik gücünden değil başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin 75 yıldır işlediği tüm suçları görmezden gelmesinden kaynaklanıyor. Emperyalizm için İsrail Ortadoğu coğrafyasına gökten indirilmiş bir savaş aygıtından ibaret. Bununla birlikte 7 Ekim saldırısı her açıdan İsrail’i derin bir krize soktu. Bir yandan savunma ve işgalin artan maliyeti öbür yandan ayaklanmanın yarattığı yıkım ve korku İsrail’i ekonomik, sosyal ve politik bir kaosa sürükledi. 7 Ekim hem İsrail’i hem de emperyalist hegemonyayı sarstı!

7 Ekim saldırısı sadece İsrail’i ve müttefiklerini değil aynı zamanda silahlı saldırıyı gerçekleştiren direniş örgütlerini de şaşkınlığa sürükledi. Saldırı karşısında ortaya çıkan “zayıflık” direniş güçlerine moral ve cüret olurken İsrail savaş kabinesi öngöremediği ve ilk günler püskürtmediği saldırı karşısında bir iç hesaplaşma yaşamaya başladı. Ortaya çıkan bu yapısal zayıflık İsrail’in yaşadığı nadir yenilgi ve başarısızlıkların en başına çoktan yazılmış durumda. Nitekim Savunma Bakanı Yoav Gallant’ın İsrail’in 75 yıldır benzeri olmayan bir saldırı yaşadığı yönündeki açıklaması yaşadıkları şaşkınlık ve şoku ifade ederken sonraki 75 yılda benzeri bir saldırı yaşayıp yaşamayacağımız vereceğimiz cevaba bağlı demesi sürmekte olan soykırımı varan saldırganlığın ruh halini de göstermekte. (20)

Güncel olarak da bütün eleştiri okları ve siyasi sorumluluk Netanyahu’nun şahsında mevcut hükümete yönelmiş durumda. Tam da bu nedenle Netanyahu işgal ve soykırımı daha önce hiç olmadığı kadar ileri boyutlara taşıma çılgınlığı peşinde koşuyor. Gazze nüfusunun yüzde 85’inin son yedi ay içinde yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda kalması bu vahşetin bir sonucu. Refah’a sığınan bir milyonun üzerindeki Filistinlinin bu kez bir kara harekatıyla oradan da sürülmek ve yok edilmek istenmesi yaşanan soykırımın dehşetini göstermekte.

"Filistinlilere Siyonist İsrail'in aynı anlama gelen sunduğu iki seçenek var: ya öl ya topraklarını terk et! Filistinliler için direniş bir tercih değil zorunluluk!"

13 Ekim 2023’ten bu yana çoğu kadın ve çocuk olmak üzere 35 binin üzerinde Filistinli Siyonist barbarlık karşısında hayatını kaybetti. Yüzbinlerce yaralı ve hasta var. Hastaneleri dahi bombalayıp yıkmaktan çekinmeyen Siyonist İsrail ablukası altına alınmış Gazze’de yıkım ve açlık içiçe geçmiş durumda.

Diğer yandan Direnişin 7 Ekim saldırısı sonrası çoğu Gazze’ye komşu işgal edilmiş Filistin topraklarından olmak üzere 300 bin İsrailli paramiliter yerleşimci Siyonist korumaya ve güvenlikleri kalmadığı için işgal ettikleri yerleri terk etmek zorunda kaldı. Filistinliler için işgal ve sürgünlerle on yıllara yayılmış zorunlu demografik değişim bu kez çift taraflı olarak yaşanmakta. İsrail’e tarihinde ilk kez bu derece büyük bir geri adım attıran 7 Ekim halk ayaklanması oldu. Bu, olağanüstü güç eşitsizliğine rağmen Filistin direnişinin tarihi nitelikte askeri bir başarısı olarak görülmelidir.

İsrail emperyalizmin on yıllardır süren bütün ekonomik ve askeri desteğine rağmen bugün bu durumdadır. Bu tablo aynı zamanda 2008 dünya ekonomik krizinin emperyalist kapitalizm tarafından geride kalan 16 yılda aşılamamış olması gerçeğiyle ve 2011 yılında başlayan Arap coğrafyasındaki büyük halk ayaklanmalarıyla birlikte belirlenmektedir.

Filistinlilerin özgürlüğü için, Ortadoğu’nun emekçi halklarının barışa kavuşabilmesi için, dünya emekçilerini her açıdan sürekli bir yıkıma ve felakete sürükleyen emperyalist kapitalist hegemonyanın kırılması için İsrail’in içine sürüklendiği bunalım derinleşmelidir. Bunun öncelikli yolu İsrail ile her türlü ticari ve siyasi ilişkinin kesilmesinin zorunluluğudur. Özellikle Türkiye, Mısır gibi ülkelerin İsrail ile ilişkileri temel önemdedir. Mısır ABD ile yakın ilişkileri üzerinden İsrail’in varlığını ve güvenliğini gözetten bir ilişki içinde olmayı sürdürmektedir. Türkiye ise yakın bir tarihe kadar İsrail ile yoğun bir ticari ilişki içinde olmayı sürdürdü. Kuşkusuz Türkiye 1949’da İsrail’i ilk tanıyan ülkelerden olmasından başlayarak inişli-çıkışlı bir çizgi izlese de bu ilişki varlığını hep korudu. Özellikle Özal dönemiyle birlikte ilişkiler güçlenmeye başladı.

Nitekim “1995 yılında İsrail ile 0,44 milyar dolar olan dış ticaret hacmimiz, Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit imzalı Türkiye ile İsrail arasındaki serbest ticaret anlaşması sonrasında (1997) ivme kazanarak AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılında 1,41 milyar dolara çıkmıştır. AKP’li yıllarda 7 kattan fazla artarak 2022’de 8,91 milyar dolara kadar çıktı. Burada en önemli nokta ticaret dengesinin,

Türkiye'nin lehine olması, yani İsrail'e yaptığımız ihracat ithalatımızdan hep daha fazla oldu. TÜİK verilerine göre 2023'te Türkiye'nin İsrail'e ihracatı 5,2 milyar dolar, İsrail'den ithalatı ise 1,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Bu bir yıllık dönemde iki ülke arasındaki ticaret hacmi 6,8 milyar dolar oldu.” (21) Bu noktada talebimiz nettir: “Kürecik üssü kapatılmalı, İsrail ile tüm ticari ilişkiler süresiz ve koşulsun olarak durdurulmalıdır. 97 yılındaki serbest ticaret anlaşması ve AKP iktidarlarında yapılmış tüm ticaret antlaşmaları tek taraflı ve tazminatsız iptal edilmelidir.” (22)

Filistin'de İDP ve İUB-DE olarak neyi savunuyoruz?

Direnış örgütlerinin öncelikli, güncel talepleri İsrail'in Gazze şeridinden çekilmesi, yerinden edilmiş Filistinlilerin koşulsuz olarak topraklarına geri dönmesi, sürmekte olan askeri operasyonların son bulması, Gazze'ye uygulana ablukanın kaldırılarak yardım ve desteklere izin verilmesi geliyor. Bu talepleri sahipleniyoruz. Bununla birlikte Siyonist İsrail'in Filistin halkına yönelik işgal ve soykırım politikasından asla vazgeçmeyecektir. Tarihsel amacı Filistinlilere ait topraklarda bir İsrail devleti kurmak olan Siyonizm için Filistin halkının varlığı hep bir tehdit olarak kalacaktır. Siyonizm “iki devletli çözüm” gibi özünde işgali meşrulaştıran önerileri dahi ancak zorunluluk halinde geçici bir taktik olarak kabul etmiş görünecektir. Siyonizm'in Filistin halkı ile bir arada yaşama gibi amacı yoktur. Oysa Arap ve Yahudi halkları bir arada yaşayabilir. Bunun ön koşulu Filistin halkının topraklarına geri dönebilmesini de mümkün kılacak şekilde ırkçı işgalci Siyonist İsrail devletinin yıkılmasıdır.

Bu anlamda Filistin halkının direnişine tam destek veriyoruz. Bu destek küresel aktif bir seferberlikle Filistin halkıyla tam bir dayanışma ağı oluşturmalıdır. Acil ve öncelikle talebimiz Siyonist İsrail'in soykırımının son bulmasıdır. İsrail tüm askeri operasyonlarına son vermelidir. Başta Gazze olmak üzere Filistin halkına uygulanan ambargo koşulsuz derhal kaldırılmalı ve her türlü insani yardım hemen ulaştırılmalıdır. Son saldırılar dâhil sürgündeki tüm Filistinliler topraklarına dönebilmelidir. İsrail hapishanelerindeki tüm Filistinli tutsaklar derhal saliverilmelidir. Çocuk, kadın on binlerce Filistinliyi katleden, yaralayan, sakat bırakan Siyonist suçlular hesap vermeli, en ağır şekilde cezalandırılmalıdır. Bunlar öncelikli yapılması gerekenlerdir.

“Filistin Arap ulusunun kendi kaderini tayin hakkının öncelikli koşulu, 1948'den beri topraklarından sürülen Filistinlilerin yurtlarına, ellerinden alınmış olan topraklarına geri dönmeleridir. Bu onların en temel ulusal hakkıdır ve gerçekleşene değin uğrunda mücadele edilecek hedeftir. Bu ulusal talepten taviz veren her örgütlenme, her akım Siyonizmin safına geçmiş demektir.” (23) Bu amaçın gerçekleşmesi için Siyonist İsrail devleti tamamen yıkılmalıdır.

Gazze Soykırımı'na son, Filistin Direniş'i'ne zafer!
Yaşasın Filistin Direniş'i ile Ortadoğu Devrimleri'nin birliği!
Yıkılsın Siyonist İsrail devleti! Yaşasın birleşik, laik, ırkçı olmayan Filistin!
Nehirden denize özgür Filistin!

Dipnotlar:

- 1) Al Aksa Tufanı 23 Temmuz 2018'de İsrail işgaline karşı birleşik bir mücadele cephesi oluşturmak ve eylemleri tek bir merkezden kontrol etmek amacıyla 12 direniş örgüt tarafından kurulmuş Filistin Direniş Örgütleri Ortak Operasyon Odası tarafından gerçekleştirildi. 12 direniş örgütünün isimleri şöyle: İzzeddin el- Kassam Tugayları (Hamas), Kudüs Tugayları (İslami Cihad), Nidal el-A-mudi Tugayı (El-Fetih), Fırtına Ordusu (El-Fetih), Şehit Eymen Cude Grubu (El-Fetih), Abdulkadir el-Huseyni Tugayları (El-Fetih), Mücahidin Tugayları (Filistin Mücahit Hareketi), El-Nasır Selahaddin Tugayları (Halk Direniş Komiteleri), Ebu Ali Mustafa Tugayları (Filistin Halk Kurtuluş Cephesi), Filistin Ulusal Direniş Tugayları (Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi), Şehid Cihad Cibril Tugayları (Filistin Halk Kurtuluş Cephesi-Genel Komutanlık), Ensar Tugayları (Filistin Özgürlük Hareketi).
- 2) ABD'de üniversite öğrencilerinin soykırma karşı Filistin'le dayanışma kampları – Gazete Nisan.
- 3) Gazze'deki soykırma karşı ABD'de öğrencilerin kitle-sel seferberliği – Gazete Nisan.
- 4) Refah'ın işgaline hayır! İsrail, Filistin'den dışarı! – Gazete Nisan.
- 5) Tarihte bu ay | 15 Mayıs 1948: Nakba Günü – Gazete Nisan.
- 6) Nakba'nın 76. yılında Filistin halkıyla ve direnişiyile dayanışma yürüyüşü – Gazete Nisan.
- 7) 7 Ekim 2023 dünya tarihini nasıl değiştirdi? – Troçkist (trockist.net).
- 8) Bir, iki, üç; daha fazla El Aksa Tufanı – Troçkist (trockist.net).
- 9) El Ehli Hastanesi Katliamı'nı lanetliyoruz! Siyonist İsrail'le ilişkileri kesin! Filistin Direniş'i'ne tam destek! – Gazete Nisan.
- 10) İsrail'in 218 gündür saldırılarını sürdürdüğü Gazze'de can kaybı 34 bin 971'e çıktı (aa.com.tr).
- 11) Uluslararası Ceza Mahkemesi'nden Netanyahu için tutuklama talebi: Soykırımcılar hapse! – Gazete Nisan.
- 12) Bkz., Siyonizmin Gizli Tarihi, Ralph Schoenman, Kar-delen Yayınları, 1992, syf. 19-23.
- 13) Filistin Devleti Nüfusu (2024) (populationtoday.com).
- 14) İsrail Nüfusu (2024) (populationtoday.com).
- 15) Bkz., Siyonizmin Gizli Tarihi, Ralph Schoenman, Kar-delen Yayınları, 1992, syf. 17.
- 16) Agy. syf. 18.
- 17) Gazze'deki soykırma son! Filistin direnişine destek! Dünya halklarının seferberliğini derinleştirelim! – Gazete Nisan.
- 18) Bir, iki, üç; daha fazla El Aksa Tufanı – Troçkist (trockist.net).
- 19) Bir, iki, üç; daha fazla El Aksa Tufanı – Troçkist (trockist.net).
- 20) Agy.
- 21) Ticareti durdurmak yetmez, tüm ilişkiyi kes! – Gazete Nisan.
- 22) Agy.
- 23) Filistin'de sürekli devrim tezleri – Troçkist (trockist.net).



Filistin: Siyonizmin krizi ve neden tek devletli çözüm

Siyonist proje ile yerinden edilen, mülklerine el konulan ve sürekli bir şekilde katliamlara maruz kalan Filistinlilerin yurtlarına geri dönüş mücadelesinin parçası olan ve 7 Ekim 2023'te başlayan El Aksa Tufanı Operasyonu, Siyonist rejimin işgal altında tuttuğu tarihsel Filistin topraklarındaki varlığını zora sokmuş ve krizini bir gün öncesine göre daha derin bir hale getirmiştir. 7 Ekim'in yarattığı yeni dönemi Hamas-İsrail savaşı olarak adlandırılma eğilimi en baştan reddedilmelidir. Bu eğilime karşı çıkmamızın sebebi devrimci Marksistlerin Hamas'ı terörist olarak tanımlıyor olması ve dolayısıyla var olan durumu Hamas üzerinden tartışmaktan kaçınmak istemesi değildir. Elbette Hamas'ın burjuva İslamcı politik programını desteklemiyor olsak da Hamas, İsrail karşısında Filistin halkının bir kesiminin desteğini almış meşru bir direniş örgütüdür ve Siyonizmin karşısında Filistin halkının hak ve özgürlüğü için mücadele ettiği sürece askeri zaferini destekliyoruz. Bununla beraber yaşanan savaş ve ardından gerçekleşmekte olan soykırım ne yalnızca Gazze'yi kapsamakta ne de sadece Hamas'ı hedef almaktadır. 76 yıldır olduğu gibi Siyonist İsrail topyekûn bir şekilde Filistin halkını, örgütlerini ve topraklarını hedef almaktadır. Aksi takdirde Hamas'ın değil işbirlikçi El

Fetih'in yönetiminde olan Batı Şeria'ya İsrail'in 7 Ekim'in ardından gerçekleştirdiği kanlı saldırıları açıklamak mümkün olmayacaktır. El Aksa Tufanı'nın doğru bir şekilde anlaşılması ve etkilerinin incelenmesi ancak böyle gerçekleşebilir.

Filistin ulusal kurtuluş hareketinin bir diğer ismiyle Filistin Direnişi'nin gerçekleştirdiği silahlı ayaklanmanın yarattığı etki, 7 Ekim'in ardından Filistin direnişinin ve halkının dehümanize ve kriminalize edilmesini hedefleyen kara propaganda'nın ölçüsüne bakılarak anlaşılabilir. Dünyanın dört bir tarafında, elbette öncelikle emperyalist metropollerde, doğrudan doğruya emperyalist kurumlar ve sözcülerinden küçük burjuva 'hümanist' aydınlar kadar Siyonist sömürge projesini öyle ya da böyle destekleyen her kim varsa yerleşimci sömürgeciliğe karşı bu silahlı ayaklanmayı kınama yarışına girmesi tesadüf değildir. El Aksa Tufanı'nın yarattığı yeni dönem Siyonist projenin yenilmezlik imajını yerle yeksan etmiş, bölgedeki Arap gerici rejimlerinin İsrail ile normalleşme görüşmelerini rafa kaldırmıştır. Filistin davası dünyadaki anti-koloniyal mücadele için tekrar bir kerteriz noktası haline gelerek özellikle işçi sınıfı ve öğrenci hareketleri arasında hak ettiği merkezi konumunu

kazanmıştır. Bu tehdit ve tehlikelerin farkında olan ABD emperyalizmi elbette sadece kınama ile sınırlı kalmamış ve ABD başta olmak üzere batılı emperyalist güçler İsrail'e on milyarlarca doları bulan mali ve askeri desteğini esirgememiştir. Bu destek ile Gazze başta olmak üzere bütün Filistin'de Siyonist projenin çöküşü ötelenmeye ve Filistinlilerin imhası yoluyla Siyonist proje ayakta tutulmaya çalışılmaktadır.

Bu noktada kısa bir şekilde olsa da Siyonist projenin amacını ve tarihsel gelişimini özetlemek gereklidir. Çünkü Siyonist projenin kökenleri, ve amacı anlaşılmadan Filistin davasının nihai çözümünün anlaşılması mümkün değil. Siyonizm temelde kapitalist üretim ilişkilerinin sonucunda ortaya çıkan ve Yahudi halkına karşı ırkçılık şeklinde özetleyebileceğimiz antisemitizmin sebep olduğu pogromların ve sistematik ayrımcılığın etkisiyle ortaya çıkmış bir akımdır. Yalnızca bu şekilde ifade edildiğinde ilerici bir akım olarak değerlendirilmesi mümkün gözükse de Siyonizm'in varlık zemini olarak sunduğu antisemitizm ile buna çözüm olarak önerdiği yöntem, yani yerleşimci sömürgecilik, en az antisemitizm kadar gerici, işçi sınıfını bölen ve egemen sınıfın aracı olan bir ideolojidir. Ortaya çıkışından iti-

baren Rus Çarlığı'ndan İngiliz emperyalizmine kadar egemen sınıfın bütün unsurları ile işbirliğine girmekten kaçınmayan Siyonizm, "topraksız bir halk, halksız bir toprak" kolonyal şiarı ile hareket etmiş ve Filistinli Arapları yurtlarından etme planını adım adım hayata geçirmiştir. Siyonizmin ilk dönemi olarak adlandırılabilen 1897-1917 arası yıllarda Siyonizm Theodor Herzl'in önderliğinde kendisine sürekli bir şekilde emperyalist bir hami arayışı içerisinde girmiş ve bu yıllarda Filistin'de küçük çapta koloniler kurmaya başlamışlardır. Alman Kayzer'inden Osmanlı İmparatorluğu'na baskı uygulamasını ve kolonilerini büyütmesi için yardımcı olmasını isteyen Siyonistler istedikleri desteği bulamamıştır. Aradıkları emperyalizm desteğini Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İngiliz emperyalizminden bulan Siyonizm, sömürgeci projenin ikinci evresine bu destekle geçebilmiştir.

1917 Balfour Deklarasyonu'nun ardından İngiliz mandası ve işgali altında gelişip serpilerek Siyonizm, bir Yahudi devleti kurmak için emperyalizmle birlikte Filistinlilerin yenilgisinin koşullarını hazırladığı ve sonucunda korsan devletin kuruluşunun gerçekleşeceği süreci inşa etmiştir. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin büyük yenilgiler aldığı 1930'lu yıllarda Britanya emperyalizminin önünde büyük engeller bulunmuyordu. Bunun üstüne Arap feodal önderliklerinin kararsız ve ihanetçi karakteri eklenince Filistinlileri yurtlarından çıkaracak süreç gerçekleşecekti.

Siyonizm işgal planını gerçekleştirmek ve korsan devleti inşa etmek için şu üç slogan etrafında hareket etmiştir: kibush Hakarka (toprağın fethi), kibush Ha-avoda (işgücünün fethi), ve t'ozteret ha'aretz (toprak mahsulleri). Bu sloganların hayata geçirilmesi için Yahudi sermayesi kadar Siyonist sendikaları yani Histadrut'u ve paramiliter örgütlenmeleri olan Haganah gibi yapıları da kullanılmıştır. Yani Yahudi sermayesi sadece Yahudi emek gücüne başvurmuş, Arap ve Yahudi işçilerin ortak grevleri Histadrut eliyle bölünmüş ve Haganah gibi paramiliter örgütler eliyle de Filistin köylülüğü olan Fellahlar imha edilmeye çalışılmıştır. Bütün bu sürecin tamamını

da İngiliz emperyalizminin oynadığı rolü tekrar hatırlatalım. Filistin köyleri yakılarak boşaltılmış, Filistinliler şehirlere geldiğinde iş bulamaz hale gelmiş ve son kertede Filistinli

"Bu savaş ne kadar sürerse sürsün İsrail bahsi geçen hedeflerine ulaşamadığı ve direniş güçleri ile masaya oturup taleplerini karşılamak ve anlaşmak zorunda kaldığı her koşulda bu savaşı kaybetmiş olacak."

Araplar Nakba ismi verilen soykırım metodlarıyla tarihsel topraklarından atılmıştır. 1948'den sonra korsan devletin kuruluşu ile Siyonizm üçüncü evresine girerek Filistinlilerin topraklarını ve kaynaklarını sürekli bir şekilde gasp etmeye devam etti.

Tarihsel Filistin topraklarını düzenli bir şekilde işgal eden İsrail ve onun Siyonist rejimi hiç olmadığı kadar sıkışmış durumda ve kriz içerisinde görünüyor. İsrail'in yenilmezlik imajı aslında bir süredir gerilemekteydi. İsrail'in 2006 yılında Lübnan'da aldığı yenilgi, en büyük hamisi ABD'nin Afganistan ve Irak'taki yenilgisi ve gerileyişi önemli göstergelerdi. Bunların üzerine Filistin direniş güçlerinin askeri kapasitesindeki artış ve Siyonist rejimin içinde bulunduğu ordu ve yargı krizi eklenince Siyonist projenin varoluş koşulları hep ten sorgulanır hale geldi. 7 Ekim'in ardından başlayan süreç, Gazze'nin yıkımı ve soykırım ile devam etse de aynı zamanda İsrail'in askeri ve politik hedeflerine ulaşamadığı bir süreç de tanıklık ediyoruz. İsrail'in kendi ağzından ifade ettiği üzere belli başlı hedefleri bulunuyordu: rehineleri ele geçirmesi, Hamas'ı tamamen imha etmek ve direnişin savaşma kapasitesini yok etmek. İsrail'in başlattığı soykırımın üzerinden 8 ay geçmesine rağmen Siyonist yıkım makinesi hâlâ bu hedeflerinde herhangi bir başarı elde edebilmiş değil. Gazze ve Han Yunus'u işgal girişimlerinin ardından bu bölgelerden Filistin Direnişi, sayısı azalsa da, hâlâ roket saldırıları düzenlemeye devam ediyor. Ayrıca İsrail işgal güçlerinin bu bölgedeki askeri varlığını ciddi oranda azaltmak durumunda kaldığı da bir diğer olgu. Bunun sebebi ise rezerv ordularının İsrail ekonomisine oluşturduğu yük ve Siyonist burjuvazi-

nin ihtiyaç duyduğu emek gücünün karşılanmak zorunda olması. Yani İsrail askeri ve politik hedeflerine ulaşabilmiş değil. Ayrıca Yemen'de Husilerin, Lübnan'da ise Hizbullah'ın İsrail üzerinde kurduğu baskı devam etmekte. Öte yandan, İsrail uzun yıllar sonra işgal ettiği toprakların bir kısmını boşaltmak durumunda kaldı ve yüzbinlerce yerleşimci işgal topraklarının iç bölgelerine geri dönmek zorunda kaldı. Gazze'ye yakın yerleşim bölgeleri ve kuzey sınırındaki ciddi miktarda bir alan boşaltılmış durumda.

Bütün bunlara rağmen başlayan Refah'ın işgali, Siyonist ordu için sadece daha fazla askerin öldüğü ve yaralandığı bir başka ümitsiz girişim olma ihtimalini taşıyor.

Filistin Direnişi, 7 Ekim ile uzun bir süre sonra savunma pozisyonundan çıktı ve durdurulamayan canavar İsrail'e karşı ciddi bir darbe vurdu. Bu savaş ne kadar sürerse sürsün İsrail yukarıda geçen hedeflerine ulaşamadığı ve direniş güçleri ile masaya oturup taleplerini karşılamak ve anlaşmak zorunda kaldığı her koşulda bu savaşı kaybetmiş olacak. Unutulmamalıdır ki Vietnam savaşı yıllarca sürmüştü, savaşın sonucunda 1 milyon üstünde sivil ve direnişçi Vietnamlı ABD emperyalizmi eliyle katledilmiş fakat yine de Vietnam halkı zafer elde etmeyi başarmıştı. Filistin'de 7 Ekim'in ardından gelişen soykırımın ne kadar süreceğini/ sürebileceğini bilmiyoruz fakat Siyonist proje için Gazze'nin sonun başlangıcı olması ciddi bir ihtimal olarak karşımızda duruyor.

Bütün bunlar olurken İsrail'in soykırım planları karşısında Filistin Direnişi'nin çağrısına kulak veren milyonlarca emekçi dünyanın dört bir tarafında seferber oluyor. 7 Ekim'in ardından başlayan seferberlikler 2024 Nisan'ında başta ABD olmak üzere birçok üniversitedeki kampüs intifadaları ile devam ediyor. Bu eylemlerin İsrail'e öncelikle ekonomik yaptırım olmak üzere siyasi ve askeri boykotu gündeme taşınması oldukça önemli. Dahası, bu eylemlilikler bununla sınırlanamayacak bir başka talebi de görünür kılıyor: "Nehirden Denize Özgür Filistin"! Filistin için düzenlenen dayanışma eylemlerine damga vuran bu slogan Şeria Nehri'nden Akdeniz kıyılarına kadar Fi-

listin'in birleşik ve özgür olması gerektiğini ifade ediyor. Dünya halkları arasında uzun yıllar sonra Filistin'in özgürlük mücadelesi kitleleri seferber edecek bir konu haline aldı. Bunun yanında İsrail'in sistematik soykırım planı Siyonist projeyi tamamen ortadan kaldıracak olan nehirden denize özgür bir Filistin'in kurulması yönündeki talep ayrıca önemli ve oldukça ileri bir noktayı temsil ediyor.

Bununla birlikte, hem dünya genelinde hem de hem de Türkiye'de malesef sosyalist güçlerin önemli bir kısmı kitlelerin gerisine düşmüş durumda. Birleşmiş Milletlerin Filistin'i parçalama planı olan 1948 ve 1967 Filistin'in taksim planlarını baz alan çok sayıda sosyalist parti Filistin'in yanında olduklarını, İsrail ile kendi hükümetlerinin ilişkilerini kesmesini talep etseler de iki devletli çözüm ve İsrail ile Filistin halklarına eşit siyasal haklar çerçevesinde politika üretmeye devam ediyor. Halbuki 7 Ekim dünya emekçi halkları nezdinde çok uzun zaman sonra Filistin davasının hak ettiği prestiji tekrar kazanmasını ve Filistin'in özgürlük mücadelesinin koşulsuz desteklenmesini tekrar gündeme getirdi. Kitlelerin seferberliklerini Filistin'in özgürlüğü talebiyle desteklemek ve içinde bulunmak yerine Siyonist projenin önermelerine yenik düşerek yerleşimci kolonyal nüfusun derdine düşen sosyalist yapılar, Filistin Direnişi'nin ve halkının talep ettiği dayanışmayı sağlamaktan uzak ve enternasyonal görevlerini yerine ge-

tirmemekte ısrarcı gözüküyor.

Siyonizm Türkiye'de sanılanın aksine yalnızca Milli Görüş geleneği ve partilerinin Türkiyeli emekçileri ajite etmek için kullandığı bir fantezi değil, mevcudiyeti oldukça somut ve varlık zemini maddi şekilde açıklanabilen bir ideolojik akımdır. Dolayısıyla sosyalistlerin böylesi bir akıma yaşam hakkı tanıyacak hiçbir öneriyi savunmaması gerekir. Bir Nazi rejimi olan Siyonist İsrail'in yıkılması için başta Filistinliler olmak üzere dünya halklarını seferber edecek en doğru sloganın "birleşik, laik ve ırkçı olmayan Filistin" sloganı olduğunu düşünüyoruz. Bu demokratik sloganı yükseltiyor olmamız biz sosyalistlerin görevlerini yerine getirmediği anlamına gelmez. Bilakis bu demokratik görevin emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadeleyi zorunlu kıldığını ve bunu da ancak işçi sınıfının gerçekleştirebileceğine olan güvenimizden kaynaklanmaktadır. Yani bu demokratik sloganın şampiyonları olmaktan asla çekinmemeliyiz çünkü bu görevi işçi sınıfı ve onun devrimci önderliği dışında bir güç gerçekleştiremez. Bu önermemizin delili için birçok örnek verilebilir ama sadece Filistin mücadelesinin tarihine bakmak bile yeterli olacaktır. Filistin Kurtuluş Örgütü ve onun dinamo gücü olan Arafat'ın Fetih'inin zamanında üstlendiği ilerici role rağmen zamanla birleşik Filistin sloganını nasıl terk ettiği ve Oslo süreci ile de işgalin bir aparatı haline dönüştüğü ortadadır. Filistin halkı elbette bu ihanetin far-

kına varmış ve Filistin Direnişi bu bir önderlik değişimi yaşamıştır.

Başta ifade ettiğimiz üzere Hamas önderliğindeki direnişin Filistin halkının özgürlüğü adına askeri zaferini desteklese de Filistin'i özgürleştirecek tek güç Filistin işçi sınıfı başta olmak üzere Arap proletaryası ve onlarla dayanışma içinde olan dünya emekçileridir. Filistin ulusal kurtuluş mücadelesini sınıflar mücadelesinden bağımsız bir şekilde ele almak ancak Filistin davasını izole edecek ve 76 yıldır sürmekte olan Nakba'nın devamı anlamına gelecektir. Uzun yıllar Filistin direniş örgütlerinin elini kolunu bağlayan ve 7 Ekim'in ardından ise Filistin halkını yalnız bırakan Arap gerici rejimleri hiç kuşkusuz Filistin halkının yanında değildir. Fakat bu rejimlerin zulmü ve sömürüsü altında yaşayan Arap emekçiler Filistinli kardeşleri ile dayanışmak ve özgürlük mücadelelerine destek olmak istemektedirler. Onları durduran rejimleri de teşhir eden Filistin davası bölgedeki Bonapartist rejimler için de bir tehdit işlevindedir. Dolayısıyla Filistin'in özgürleşmesi ve Siyonist devletin yıkılması ekseninde gerçekleşecek seferberliklerin yaratabileceği devrimci mücadelelere kulak kesilmeli, işçi sınıfının bağımsız politikası ekseninde bu seferberliklerin parçası olmalı ve hiç gecikmeksizin bu mücadeleleri bir araya getirecek devrimci önderliği inşa etmeliyiz.

23 Mayıs 2024



Kapitalizm önemli bir eşikte

*“...Ve nihayet insan dışı bir güç her şeye hâkim olur”
Karl Marx, 1844 El Yazmaları*

2008’de başlayan yapısal ve küresel kriz aşılamadı. 2020’de başlayan pandemi süreci krizi daha derinleştirdi. Biliyoruz ki her kriz yeni bir sermaye birikim modeli oluşturmak için bir itki olur. Ama sermaye bu sorunu günümüzde çözebilmiş değil. Çünkü sınıf mücadelesi farklı bölgelerde farklı düzeylerde de olsa devam ediyor. Küresel ölçekte büyüme oranlarının düşüklüğü, enflasyonun birçok ülke için alım gücünü düşürmesi ve sermaye lehine gelir dağılımının servet uçurumunun büyümesi kitle seferberliklerinin direnişiyle karşılaşıyor. Kriz kendini sosyo-ekonomik düzeyde dünyanın her yerinde gösteriyor.

Euro bölgesinin en büyük ekonomisi olan Almanya’nın 2024 büyüme tahmini yüzde 0,2, enflasyon tahmini de yüzde 2,2. Yani enflasyon büyümenin üzerinde. Bu veriler 2024 yılında Almanya’nın stagflasyon içinde olacağına işaret ediyor. Japonya çok uzun süredir bir durgunluk içinde ve bu durgunluktan 2024 yılında da çıkamayacak gibi görünüyor. Çin, pandemiden bu yana süren sıkıntılı dönemi 2024’te de atlatabileceği gibi duruyor. Büyüme oranı, iki ha-

neli oranları bulan geçmiş yıllar büyümeleriyle karşılaştırılamayacak kadar gerilemiş durumda: yüzde 4,6. Üstüne üstlük deflasyonist bir döneme de girmiş durumda. ABD’nin bu yılki büyümesi ise yüzde 2,7 düzeyinde kalacak. (1) ABD enflasyonunu FED’in sıkılaşması ile düşürebildi. Tabi bunu başat emperyalist bir ülke olarak parasının rezerv para olması sebebiyle yapabilmekte. FED sıkılaşması Türkiye gibi ülkelerde döviz şoklarına sebep oldu.

Küresel kriz emperyalizmin krizi halini almış durumda. Emperyalist ülkelerin kamplaşmasını her geçen gün netleştirdiğini ve dünyanın belirli bölgelerinde gerilim alanlarının Ukrayna, Filistin, Nijer, Tayvan ve Keşmir gibi noktalarda yoğunlaştığını görüyoruz. Emperyalist sermaye, tıkanmayı aşamadıkça büyük bir sermaye yıkımı için dünyanın yeniden paylaşılmasına gün geçtikçe daha teşne haline geliyor. Fakat her iki paylaşım savaşı sonunda inisiyatifi kaybetmesini emperyalist burjuvazi unutmmuş değil. Emperyalizmin, bu ihtimali denklem dışı bırakacak yolları aramakta olduğunu söylemek de yanlış olmaz. Bunun için dünya öl-

çeğinde işçi sınıfının atomizasyonu hedeflenecektir. Özellikle rejimlerin küresel ölçekte Bonapartistleşmesi daha korporatist iktisadi yaklaşımları gündeme getirecektir. Böylece küresel ölçekte küçük burjuva radikalizmi arttıkça emperyalist ülkelerin korporatizme kaydığını görebiliriz. Elbette bunlar olasılık... İşçi sınıfının direnci ve mücadelesi tarafından belirlenecek olasılıklar. Jeopolitik riskler ve emperyalizmin krizi başka bir yazının konusu olacak kadar uzun bir mesele. Fakat Yapay Zekâ (YZ) kapitalizmine geçişin jeopolitik düzeyde üretimi ve yıkımı nasıl etkileyeceği meselesine bu yazıda değineceğiz.

Neoliberalizmin sermaye birikim modelinin tıkanması otomatikman sermayenin yeni kanallar açması anlamına gelmiyor. Sermayenin organik bileşiminin büyümesi sürüyor. Bunun ne anlama geldiğini şöyle açıklayalım; küresel ölçekte nesnelleşmiş emeğin canlı emeğe oranının gittikçe büyüdüğünü görüyoruz. YZ de bu makasın bir sonucu aslında. Bir diğer değişle toplam sermayeye kıyasla değişken sermayenin (işgücü) payı azalıyor. Bu durumun doğ-

rudan sonucu olarak kâr oranları da düşme eğilimine giriyor. Çünkü “artı değer” sadece canlı emeğin yani emek gücü sahiplerinin ortaya koyduğu bir değerdir. Dolayısıyla Marx’ın da vurguladığı gibi sermaye, gittikçe kendisinin bir karşıtı haline dönüşüyor.

Bu süreç sermaye için iktisadi kararlarla tersine çevrilemez; tamamen politik alanda sınıf mücadelesinin sonuçlarıyla değiştirilebilir. Dolayısıyla yeni bir sermaye birikimi ancak, nesneleşmiş olsun ya da canlı olsun fark etmez büyük bir sermaye yıkımı ile ya da emek sömürsü daha da yoğunlaştırarak aşılabılır; tıpkı bir zamanlar Nazizm’in yapmaya çalıştığı gibi. Bunlar dışında nihai olmayan kısmi ve geçici bir yol ise büyük üretim teknolojilerinin yaygınlaşması yoluyla yepyeni iş alanları ve sektörler yaratılmasıyla geçici bir büyüme (boom) dönemi başlaması olabilir. Bu olasılığın geçici olmasının sebebi ise şudur: Hangi teknolojik devrim olursa olsun kapitalist üretim sistemi içinde ya yıkım araçlarına dönüşecek ya da bir toplumsal ilişki biçimi olan sermayenin eninde sonunda organik büyümesini hızlandıracak ve sistemin ileride daha büyük bir krize girmesine sebep olacaktır. Bu kaçınılmazdır. Çünkü bir metanın değeri nihayetinde üretimi için toplumsal olarak gerekli emek miktarına bağlı olduğundan, insanların yerine makineleri geçirmek metanın değerini ve sermayenin bir meta başına kazanabileceği kârı azaltır. Otomasyon, malları ucuzlattığı için bu malların her birini kapitalist için daha az kârlı kılar. Bu kâr oranının düşme eğilimi, otomasyonun doğrudan bir sonucudur. Sermaye bir süreliğine toplam üretim miktarını artırarak kâr toplamını koruyabilir ancak.

YZ destekli otomasyonun daha da yaygınlaşması yukarıda anlatılan sermayenin organik bileşiminin artışıyla daha da hızlandıracaktır. YZ, üretim süreçlerini optimize ederek daha yüksek verimlilik ve üretkenlik sağlar. Bu, maliyetleri düşürürken üretim kapasitesini artırır. Bu süreçte teknoloji şirketleri kısa sürede tarihte görülmemiş kârlar elde edecekler. Bununla birlikte YZ’nin canlı emeğin yerini alması işçi sınıfının pazarlık gücünü zayıflatarak ücretlerin baskılanmasına yol açarken birçok grevin ve mücadelenin de te-

mel sebebi haline gelebilir. Son tahlilde YZ, gittikçe artan gelir ve servet eşitsizliklerini derinleştirecek bir tablo yaratacaktır.

Bir üretim aracı olarak yapay zekâ

Marx’ın insan dışı bir gücün her şeye hâkim olma ihtimalinden kastettiği şey, ürettikleri, üretim araçları, diğer insanlarla ilişkileri ve kendi insan özellikleri, sermaye tarafından ellerinden alınan işçilerin yabancılaşmasıydı. Bugün artan oranda her şeye hâkim olmakta olan o güç, kapitalizm altında yabancılaşmayı çok daha fazla artırırken, sosyalizm altında dünyayı cennete çevirecek bir potansiyel taşıyor. İnsan dışı bir güç; sermayenin ta kendisi, her şeye hâkim olurken, kapitalizm altında onu topluma daha da hâkim kılacak bir güç olarak YZ’nin varlığı diyalektik bir biçimde onun altını daha da çok oyacaktır.

Sanayi devrimiyle kol gücü büyük ölçüde insanın elinden alınabildi. Makineleri üreten makineler yapmaya başladık. Yeni bir üretim modeli doğdu. YZ ise insanın zihin gücünü ve yaratıcılığını elinden alıyor. Bu tarihte ilk defa yaşanıyor. YZ, insanın öz zihin gücünü ve emeğini derinden sorgulayan şekillerde toplumsal bir sorun haline getiriyor. Yabancılaşmayı bugüne kadar hiç olmadığı şekilde artırıyor.

Standford Üniversitesi’nin AI Index’i raporuna göre (2) ABD’de 2023 yılının sadece Mayıs ayında işten çıkarılan işçilerin yüzde 5’i (4 bin işçi) YZ’nin o işleri yapabiliyor olmasından kaynaklı olarak işten çıkarıldı. Yapılan hesaplara göre 2024 yılının sonuna gelindiğinde her sermayedarın üçte biri YZ nedeniyle mutlaka en az bir işçi çıkarmış olacak. Dünyanın en büyük firmalarından başlayarak hızlı bir şekilde YZ iş akışlarına hızlı bir şekilde entegre oluyor. Henüz emekleme döneminde bile olsa emperyalist ülkelerden başlayarak YZ’nin şirketlere entegre olması hızla yaygınlaşıyor.

Bu yazı yazılırken daha bir haftalık olan “Chat GPT4o” duyuyor, görüyor, sentezliyor ve söze döküyor. Bu YZ ilerlemesinde büyük bir eşik ve bu ilerlemenin hızı katlanarak artıyor. Son 2 yılda geldiği aşamayı düşünün. Cep telefonlarımıza girerek gündelik kullanımımızın bir parçası haline gelmesi çok kısa sürdü. Bu eğilim öyle

“Yapay Zeka insanın zihin gücünü ve yaratıcılığını elinden alıyor. Bu tarihte ilk defa yaşanıyor. YZ, insanın öz zihin gücünü ve emeğini derinden sorgulayan şekillerde toplumsal bir sorun haline getiriyor. Yabancılaşmayı bugüne kadar hiç olmadığı şekilde artırıyor.”

bir nokta gelecek ki gördüklerimizin, okuduklarımızın ve duyduğlarımızın hangisinin YZ tarafından hangisinin gerçek insanlar tarafından yaratıldığının ayırımına varamayacağız.

YZ geliyor ve gelişmeye de devam edecek fakat bu gelişim yönü hayatı kolaylaştırmaktan öte satış ve pazarlama olanaklarına hasredilmiş durumda. Şirketlerin pazarlama ve satış süreçlerinin kısaltılmasıyla daha yüksek kârlar hedefleniyor.

Elbette YZ’nin insanlığa sağlayabileceği faydaların ucu bucağı yok. Ama kapitalizm altında bu teknoloji, daha hızlı üretim ve satış, daha fazla finansallaşma ve son tahlilde daha fazla sömürü anlamına gelecek. Herkes eğitimin ve sağlığın YZ sayesinde çok daha az maliyetle tamamen kamulaştırılabileceğinin farkında. Üretimin tamamen YZ yardımıyla kısa sürede planlı ekonomiye geçişin anahtarı olabileceğinin de bilincindeyiz. Nesnelerin interneti ve yapay zekanın kollektif ve kamusal üretim araçlarıyla bütünleşmesi üretim şeklimiz dışında kentlerin insan odaklı yeniden yapılanmasını hızla mümkün kılabilir. Çalışma saatleri insanların alım güçleri düşürülmeden yeni teknolojilerin kullanımıyla son derece azaltılabilir ve boş zaman yaratmada insanlık için önemli kazanımlar sağlayabilir.

Doğru bir şekilde ayarlanmış açık kaynaklı milyonlarca veri setiyle, neyi ne kadar üreteceğimize karar vermemizde YZ işimizi çok ama çok kolaylaştıracak. YZ ile planlı bir ekonomide insanlığın yapabileceklerinin bir sınırının olmayacağı açığa çıkıyor. Bununla birlikte, kapitalizm altında gerçeklik başka seyrediyor. İşsizliğin ve sömürünün artışıyla hızlandırmak yanında, askeri teknolo-

jiyle bütünleşmiş bir şekilde gelişmesi onu büyük yıkımlar yaratacak bir canavara dönüştürüyor.

Bir yıkım aracı olarak yapay zekâ

Sermaye altındaki her teknolojik atılım askeri teknolojide kendisini gösterir çünkü teknolojinin büyük bir bölümü yıkım araçları yaratılırken geliştirilmektedir. YZ'nin bir savaşta ilk defa kullanılması ABD tarafından 1. Körfez Savaşı'nda gerçekleşti. Bu savaşta Tomahawk seyir füzeleri ve Patriot füze savunma sistemleri, YZ ve otomatik hedefleme teknolojilerini kullanarak etkili bir şekilde çalıştılar. Ayrıca, savaş sırasında kullanılan bazı SİHA'lar da görevlerini yerine getirmede YZ algoritmalarından faydalandılar. 33 yıl önce kullanılan bir teknolojiden bahsediyoruz. O günden bugüne gelişen YZ'nin savaş ortamında nasıl bir yıkım yaratabileceğini anlamak zor değil.

YZ büyük miktarda veriyi herhangi bir insandan daha hızlı ve daha etkili bir şekilde işleyen ve veriyi eyleme geçirilebilir hedeflere dönüştüren bir ölüm makinesi haline geliyor. Bu sayede istihbarat toplama ve hedef oluşturma kapasitesi tahminlerin çok ötesinde artıyor. Terör devleti İsrail'in soykırımcı ordusu, yapay zekâ kullanımının sivillerin kaybını en aza indirdiğini iddia etse de gerçekte sivillerin sistematik ölümünü yapay zekâ ile garanti altına alıyor. Demir kubbe gibi hava savunma sistemlerinde ve Merkava Tankı gibi kara taşıtlarında uzun yıllardır yapay zekâ kullanılıyor. Özellikle 7 Ekim sonrası Filistin'de yaşayanlara 1'den 100'e kadar numara vererek sivillerin yaptıkları her eylemi bu puanlama sistemine entegre ediyorlar. Ve gerçek zamanlı olarak yapay zekâ tarafından takip edilen "öldürülecekler listesindeki" siviller, özellikle evde ailelerin yanındayken bombalanıyor. Savaşta yasal yükümlülükler ve etik sorumluluklar henüz makinele ve yazılımlara devredilmiş değil. Fakat önümüzdeki yıllarda bu devir gerçekleşecek. İnsanlığı ihya etme potansiyeli taşıyan bu atılımın sermayenin elinde ölüm makinesine dönüşmesi bir olasılık değil, neredeyse zorunluluk. YZ kontrolündeki binlerce otonom Drone ya da SİHA'ların aynı anda hareket ederek kendinden daha büyük bir ölüm makinasına evrilmesini tahmin etmek zor değil. ABD ordusu tüfek taşıyan

"YZ, insan emeğinin otomatikleştirilmesi, emtia satışlarının hızlandırılması, paranın hızlı dolaşımı, finansal spekülasyonun geliştirilmesi ve potansiyel olarak işçi sınıfı ve ezilen halklar üzerindeki asker-polis rejimlerinin kontrolünün pekiştirilmesinin yani sermayenin toplumsal tahakkümünün bir ifadesi olarak sosyo-ekonomik düzende ortaya çıkmış ve geliştirilmiştir.

YZ destekli robot köpeklerin testine şimdiden başladı ve bir yapay zekâya savaş uçağı kullandırdı.

YZ'nin genel ölüm makinesine dönüşmesi kadar kentleri açık hava hapishanesine çevirerek gözetleme ve güvenlik politikalarının en büyük aracı olma ihtimali de var. Çin devletinin özellikle YZ'yi toplumu gerçek zamanlı olarak gözetlemek ve fişlemek için kullandığını biliyoruz.

Sonuç olarak

ABD emperyalizminin askeri ve sanayi kompleksinin dijital deneyleri sonucu doğan YZ, insan emeğinin otomatikleştirilmesi, emtia satışlarının hızlandırılması, paranın hızlı dolaşımı, finansal spekülasyonun geliştirilmesi ve potansiyel olarak işçi sınıfı ve ezilen halklar üzerindeki asker-polis rejimlerinin kontrolünün pekiştirilmesinin yani sermayenin toplumsal tahakkümünün bir ifadesi olarak sosyo-ekonomik düzende ortaya çıkmış ve geliştirilmiştir.

Marx, Grundrisse'nin "Makineler ve Artı Değer" başlıklı bölümünde makineleşmeyi kapitalist sistem içinde kilit değer yaratıcısı olan emeği destekleyen bir şey olarak açıklar. Üretim gittikçe makineleştikçe ve işçilerin sömürüsü yoğunlaştıkça, makine son kertede sistemin nihai krizine katkıda bulunmuş olur der ve sermayenin teknolojik dinamiğinin sınıf çatışmasından ayrılmayacağına altını çizer. (3)

YZ'nin farklı bir toplumsal düzene katkıda bulunmak veya böyle bir düzen yaratmak için yeniden yapılandırılmasının mümkün olduğunu

söylemeliyiz. YZ'nin sermayenin toplumsal boyunduruğunu aşındıracak bir potansiyeli olduğunu göz önüne almamız gerekiyor. YZ'yi sermayeden kopartıp işçi denetiminde yeniden kurgulayarak yeni öncelikler hedefleyerek çok çeşitli kamusal ve komünal mülkiyet biçimlerinin oluşmasında kullanılabileceği, devrimci işçi sınıfı partilerinin programlarına alması gereken bir hedeftir.

Kapitalizm kendi mezar kazıcılarını hiç olmadığı kadar büyütmüş durumda. Sermaye ile YZ'nin iç içe girmiş olduğu bir üretim ilişkisinde, kapitalizm ilga edilmediği müddetçe, sermayenin gittikçe daha fazla oranda canlı emeğe muhtaç olmayan bir bileşime doğru evrileceği sonucu doğuyor. Sorun yapay zekadan kurtulmak değil kapitalizmden kurtulmaktır. İnsanın ilgasına gidebilecek bir gelecek tezahürünün varlığı, sınıf mücadelesinde emeğin tarafında olanların iradesi ve mücadele azmi tarafından belirlenecek. Yoksa bu süreç sonunda insan dışı bir güç, insanlık dışı bir güç olarak her şeye hâkim olacak.

22 Mayıs 2024

Dipnotlar:

- 1) Veriler için bakınız: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/04/16/world-economic-outlook-april-2024>
- 2) Raporun tamamı için <https://aiindex.stanford.edu/report/>
- 3) K. Marx, Grundrisse "Machinery and surplus labour. Recapitulation of the doctrine of surplus value generally", Penguin Books, 1973, s.776



Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden iki yıl sonra: Zalimlere karşı halkların yanında olmak

Rusya'nın 24 Şubat 2022'de başlayan Ukrayna işgalinin üzerinden neredeyse iki buçuk yıl geçti. Putin birkaç hafta içinde başkent Kiev'i ele geçireceğini ve işgali zafere ulaştıracağını hesaplıyordu. Rus liderliğinin bu kararı Ukrayna ya da NATO'nun oluşturduğu herhangi bir askeri tehdide yanıt değil, Putin'in var olması gerektiğine inandığı bir ülkeye boyun eğdirme girişimiydi. Putin bu saldırıyı, halkların kendi kaderini tayin hakkı konusunda Lenin'i eleştiren ve Stalin ile Büyük Rus şovenizmini yeniden ele alan sömürgeci bir söylemle meşrulaştırdı. Fakat Ukrayna halkı, Rusya'nın planladığı yıldırım işgaline kitlesel bir halk tepkisiyle karşılık verdi.

İşte bu direniş sayesinde Putin'in

başlattığı işgal zafer kazanamadı ve üçüncü yılına yaklaşmakta. Bu saldırganlığın kurbanı Ukrayna halkı oldu. 10 binden fazla sivil öldürüldü ve 18 bin 500'den fazlası yaralandı. 6.3 milyon kişi yurtdışına sığındı ve 3.7 milyon kişi ülke içinde yerinden edildi. Savaş sırasında yüz binlerce sağlık, barınma, eğitim ve spor tesisi tahrip edildi. Ülkenin tamamı korkunç bir yıkıma maruz kaldı. Ukrayna ekonomisine 300 milyar doların üzerinde bir hasara mâl olduğu tahmin edilen bu işgal bitse dahi sonuçları Ukraynalıların yaşamını yıllarca etkileyecek.

Rusya'nın işgal kararı, ne Rus halkının ne de Rus ekonomisinin hazır olduğu bir durumdu. Uzun yıllardır ekonomisi darboğazda olan Rusya'da her geçen gün yaşam şartları emekçi

Rus halkı için zorlaşmaktaydı. Putin kendi bekasını sürdürebilmek ve diktatöryel rejimini güçlendirmek amacıyla bu savaşa tutundu ve savaşın akıbeti de kendisi açısından varlık yokluk mücadelesine dönüştü. Tam da bu nedenle savaşın kendisi Rus halkını baskı ve korku iklimi ile susturmanın aracı haline geldi. OVD Info'ya göre savaş başladığından bu yana 1.980 kişi savaşa karşı çıktıkları için tutuklandı ve bunların 825'i cezai suçlamayla karşı karşıya; en az yarım milyon kişi ahlaki ve siyasi nedenlerle ya da zorunlu askerlik hizmetinden kaçmak için ülkeyi terk etti. Navalni cinayeti, Yevgeny Prigozhin'in ortadan kaldırılmasına yol açan Wagner paralı asker grubuyla yaşanan kriz de Putin'e karşı gelenlerin akıbetini gösteren örnekler ve



savaşın uzamasıyla rejim içindeki kriz giderek derinleşiyor.

İşgal başladığından bu yana, başta Stalinist hareketler olmak üzere dünya solunun önemli bir kısmı Putin'in ilerici olduğunu ya da ABD emperyalizmine karşı savaşmakta olduğunu iddia ederek Ukrayna halkına destek vermeyi reddetti. Ancak Putin NATO'yu zayıflatmak bir yana, ona yeni bir hayat verdi. Oysa solun bu kafa karışıklığı yeni değil; "emperyalizme karşı mücadele" adı altında, Rusya ve İran'ın yardımıyla halkını katleden Suriye diktatörü Beşar Esad rejimini ehvenişer gören, İran'da Ayetullah rejimine karşı yürütülen Kadın Yaşam Özgürlüğü hareketini, dünyayı korkunç bir karşıt kamplar mantığıyla okuyarak, ikircikli bir şekilde destekleyen bu söylem; ezilen halkları zulme terk etmekten başka bir anlama gelmiyor.

Gelinen noktada, Ukrayna'nın geçtiğimiz sene bahar ayında başlattığı karşı atak hedeflerine pek ulaşmış değil. Rusya'nın saldırılarına karşı beklenenden çok daha fazla bir şekilde cevap vermeyi başaran Ukrayna, işgal edilen topraklarını geri almakta zorlanıyor. Mevcut tabloda her iki taraf da Dinyeper Nehri'ne sıkışmış görünüyor. 2024'ün başından bu yana, sivil altyapıya yönelik bombardıman sadece cephe gerisinde değil, tüm ülkede yoğunlaştı ve Rusya'nın halkı yıldırma stratejisi devam ediyor. Ukrayna'daki askeri durum endişe verici ve ciddi iç gerilimlere neden oluyor. Zelenski hükümetinin patronların ve oligarşinin çıkarlarını korumak için uygulamaya koyduğu ve sendikaların karşı çıktığı işçi karşıtı önlemler de direnişe yardımcı olmuyor. Zelenski'nin sağlık ve eğitim gibi temel kamu hizmetlerinin ve diğer önemli işletmelerin özelleştirilmesini içeren kapitalist projesi direnen emekçi halkın hayatını daha da zorlaştırıyor.

Zelenski savunma politikasını emperyalistlere emanet etmekte. ABD'ye, Avrupa Birliği'ne siyasi bağımlılık ve Netanyahu ya da Milei gibi aşırı sağın en gerici kesimlerine verilen destek, Ukrayna halkının mücadelesine karşıdır. Ukrayna halkını Putin'in pençelerinden kurtaracak olan emperyalizm değildir. Ve bu kamplar, ilk anda Ukrayna'ya askeri yardımda bulunmadılar ve Zelenski'ye topraklarının bir kısmından vaz-

gececeği bir müzakere başlatması için baskı yaptılar. Çünkü Amerikan ve Avrupa emperyalizminin politikası Ukrayna'nın büyük zaferini ve aynı zamanda Putin ve Rusya'nın büyük yenilgisini önlemektir. Putin ile anlaşmaya varmanın zamanının geldiğini ya da İsrail ve Filistin gibi başka bir çatışmanın kendi çıkarlarına daha uygun olduğunu düşünürlerse, her an Ukrayna halkına sırtını döneceklerdir.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmeye başlamasının hemen ardından, Mart 2022'de Troçkist'in 4. Özel Sayısını tümüyle bu konuya ayırmış ve orada bu emperyalist saldırı karşısında devrimci Marksistlerin tutumunu şu sloganlarda özetlenebilecek biçimde açıklamıştık: "Ukrayna halkıyla uluslararası dayanışmayı sürdürmeliyiz. İşgale, bombardımana hayır! Rus birlikleri Ukrayna'dan dışarı! Hükümetler Rusya ile ilişkilerini kessin! Ukrayna halkının direnişi zafer kazanmalı! İster Rusya'dan ister NATO, ABD veya AB'den gelsin, Ukrayna'daki tüm emperyalist müdahalelere hayır!"

Ve tabii enternasyonalist devrimciler olarak İşçilerin Uluslararası Birliği-Dördüncü Enternasyonal'in (İUB-DE) çatısı altında hem Ukrayna emekçi halkıyla dayanışma kampanyasına katılmış hem de bizzat Ukraynalı ilerici ve devrimci güçlerle temaslarımızı sıkılaştırmıştık. Bugün Ukrayna halkı için durum daha da kötüleşirken, direnişin ihtiyaçları ve savunusu ilk günkü yakıcılığını koruyor.

Ukraynalı işçileri ve halkları, baskıya ve askeri saldırganlığa karşı savunuyoruz. Gerici rejimlere karşı ayaklanan halkların yanındayız. Tıpkı Filistin'in, molla rejimine karşı mücadele eden İranlı kadınların ya da Suriye'deki cani rejime karşı ayaklanan halkların yanında olduğumuz gibi. Bu hiçbir zaman bir burjuva hükümeti olan Zelenski'yi ve emperyalizmin en büyük askeri örgütü olan NATO'yu desteklediğimiz anlamına gelmiyor. Yani Ukrayna'nın Rusya'ya karşı direnişini de önderliğinden bağımsız bir şekilde, yani Zelenski ve NATO'ya politik olarak destek vermeksizin askeri olarak destekliyoruz. Ve bütün dünya solunu Ukraynalı emekçilerle, sendikalarla, işçi örgütleri ile dayanışmaya davet ediyoruz.

NAHUEL MORENO

DEVİRİME ADANMIŞ BİR ÖMÜR

Doğumunun 100. yılında Nahuel Moreno

1970'li yıllardan itibaren Morenist Troçkist hareketin tarihsel önderlerinden ve halen İşçilerin Uluslararası Birliği-Dördüncü Enternasyonal (İUB-DE) Arjantin partisi Sosyalist Sol'un liderlerinden Mercedes Petit'in bu yazısı ilk kez Nisan 2024'te, partinin yayın organı El Socialista'nın 579 ve 580. sayılarında yayımlanmıştır.

Günümüzde pek çok ülkede büyük veya küçük Troçkist partiler ve gruplar bulunuyor. Aynı zamanda, Putin tarafından zulme uğrayan Rus Boris Kagarlitski veya dış borçların ödenmesine karşı mücadele eden Fransız Eric Toussaint gibi liderler veya entelektüeller Lev Troçki'nin politik mirasını sahipleniyor. Bununla birlikte, bir dünya örgütü olarak inşası tamamlanmış bir Dördüncü Enternasyonal henüz mevcut değil ve bu, tamamlanmayı bekleyen bir görev olarak önümüzde duruyor.

Dördüncü Enternasyonal, Lev Troçki tarafından 1938 yılında, SSCB'de ve Üçüncü Enternasyonal'de Stalin'in hâkim olduğu reformist ve baskıcı bürokratik güçlü aygıt karşısında, son derece zayıf koşullarda kuruldu. Ekim 1917'de Troçki, Lenin ile birlikte Bolşevik Partisi'nin ve sovyetlerin Rusya'daki devrimci ve sosyalist zaferine öncülük etti. Bürokrasinin yükselişine karşı Lenin'le başlattıkları mücadeleyi Troçki, 1924'te Le-

nin'in ölümünden sonra da sürdürdü. Ancak bu mücadeleyi Stalin kazandı ve başta Troçki olmak üzere tüm muhalefeti tasfiye etti. Troçki'yi Meksika'da 1940'ta düzenlenen bir suikastle öldürttü. Troçki'nin liderliği olmadan, Dördüncü Enternasyonal'deki zayıflık, ayrışmalar ve krizler derinleşti.

Nahuel Moreno, 1951'den itibaren bölünmeye ve dağılmaya başlayan bu geniş örgütler ve liderler spektrumunu "Troçkist hareket" olarak adlandırıyordu. Bu Troçkist hareket içerisinde Moreno politik-programatik, metodolojik, örgütsel ve hatta ahlaki (1) açılardan kendi ayırt edici kişiliğini kazanan bir akım inşa etti. 1987'deki ölümünden sonra da bu akım devam etti.

"Morenizm"

Morenist Troçkizmi ana hatlarıyla nasıl özetleyebiliriz? Kurucu önderimizin Dördüncü Enternasyonal'in inşasını ve güçlenmesini bugüne

kadar engellemiş iki büyük bela olan oportünizm ve sekterliğe karşı mücadele etme konusundaki büyük azim ve kararlılığından başlayabiliriz. Şüphesiz, birtakım hatalar ve sınırlılıklardan azade olmayan bu siyasi mücadelede Moreno, enternasyonalist bir perspektifle işçi sınıfı ve kitle hareketinin içerisinde devrimci partileri inşa etmeye öncülük etti.

Oportünizme düşen en önemli ve bilinen Troçkist, Belçikalı lider Ernest Mandel'di. Moreno, ona ve benzerlerine atıfta bulunarak "Geçiş Programı üzerine yemin edip tam tersini yapıyorlar" diyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Dördüncü Enternasyonal'i işçi ve kitle hareketine yönlendirmek gibi doğru bir hedefle hareket eden oportünistler, dönemin hakim önderliklerine uyarlanma hatasına -eğer cinayetine demeyeceksek- düştüler. SSCB ve Doğu Avrupa'ya hakim olan bürokratik ve Stalinist komünist partilere, Yugoslavya'da Mareşal Tito'ya ve ardından

Çin’de Mao’ya ve Küba’da Castro’ya devrimci erdemler atfettiler. Ceza-yir’de Ben Bella önderliğindeki FLN, Bolivya’da Paz Estenssoro’nun MN-R’si –Mandel’in takipçilerinin 1952’de bir işçi devrimini ihanet ettiği yer – ve hatta Arjantin Peronizmi gibi o dönemde yükselen burjuva milliyetçi hareketlere de benzer bir tavırla yaklaştılar. Böylece, her ülkede devrimci partilerin inşası doğrultusundaki vazgeçilmez görevi terk ettiler.(2) Bu siyasi yönelişle Dördüncü Enternasyonal adeta ölüm cezasına çarptırılmış oldu.

Tam tersi yönde, ancak oportünizmle birçok ortak noktaya sahip olan diğerleri ise sekterliğe, yani hain önderlikler tarafından yönetilseler bile mücadelelerin ve devrimlerin büyük başarılarını tanımama hatasına düştüler. Eylem birliğini ve kitlelerin mücadelelerine katılımı reddeden bu kesim bölücülüğe ve kendinden menkul bir devrimcilığe saptı. Bunun ilk ve en büyük örneklerden biri, İkinci Dünya Savaşı’na yol açan Nazizm ve faşizmi 1945’te yenilgiye uğratan muazzam demokratik zaferi görmezden gelmekti. İngiltere’de önemli bir lider olan Tony Cliff, SSCB’yi “devlet kapitalizmi” olarak yeniden tanımlayarak 1917 sosyalist devrimiyle burjuvaziyi mülksüzleştiren ilk kazanımı reddetti. Küba örneğinde ise sekterler, 1960/61’den itibaren burjuvazinin mülksüzleştirilmesinden elde edilen sosyalist devrimin zaferini tanımadılar. Bu ilerleme, Moreno’nun tanımladığı gibi, başlangıçta Batista karşıtı burjuva kesimler ve bizzat ABD emperyalizmi tarafından teşvik edilen bir halk demokratik hareketi olarak gelişen Castroculuğun bu karakterine rağmen gerçekleşmişti. Moreno, Küba Komünist Partisi liderliğine, Fidel Castro’ya ve Castroculuğa yönelik eleştirilerinden asla vazgeçmeden Küba’nın sosyalist karakterini ve koşulsuz savunusunu destekledi. Aynı şekilde, Che Guevara’nın fokocu gerilla yönelişine dönük eleştirileri, onu hatalarının ötesinde, muazzam bir devrimci olarak tanımasını engellemedi.(3)

Politik mirasının merkezi bir örneği, Moreno’nun o dönemde kitlesel olarak Peronist burjuva hareketini desteklemeye yönelen Arjantin işçi sınıfı içinde bağımsız ve sınıf siyasetine sahip bir parti -ilki 1944’te GOM’du-

inşa etmek için verdiği inatçı mücadeleydi. Morenist Troçkizm, işçilerin ve emekçi halkın mücadelelerine birlikçi katılımıyla vücut bulurken, patronlara ve hain liderlere dönük yanılısma yaratacak bir politikaya asla düşmedi ve her zaman sınıf bağımsızlığını savundu.

“Moreno, hem politika da hem eylemde, farklı süreçlerde eylem birliğinin gerekliliğini anladığını ortaya koyuyordu. Bu anlayışa her türden reformist ve hain önderliklere karşı kesintisiz mücadele eşlik ediyordu.”

İkinci bir örnek olarak, 1979’da Nikaragua’da diktatörlüğe karşı silahlı mücadeleye Simón Bolívar Tugayı ile katılma deneyimini hatırlayabiliriz. (4) 1978/79’dan itibaren Somoza karşıtı seferberlik ve aynı zamanda FSLN (on yıldan uzun bir süredir küçük bir gerilla odağı olan Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi) kitleselleşmeye başladı. Moreno, gerillacılığa ve FSLN’nin reformist ve sınıf uzlaşmacı liderliğine yönelik farklılıklarından ve eleştirilerinden vazgeçmeden, sürgünde bulunduğu Bogota’dan Simón Bolívar Tugayını kurulmasına öncülük etti. Tugayda “Morenist” liderler ve militanların yanı sıra tugaya katılan savaşçılar da vardı. Tugay, üç üyesinin öldürüldüğü güney cephesindeki savaşlarda yer aldı ve Atlantik kıyısındaki Bluefields limanının ele geçirilmesine öncülük etti. Ne yazık ki, Somoza diktatörlüğüne karşı mücadelenin zaferinden önce, Troçkist hareket genel olarak bu süreci görmezden gelmişti. 1979 Temmuzundan sonra ise, Ernest Mandel’in önderliğinde, Sandinizme ve Fidel Castro’nun yönlendirmesiyle burjuvazi ile sınıf işbirliği hükümeti kurmasına siyasi olarak tamamen teslim oldular. Dolayısıyla, Moreno, hem politikada hem eylemde, farklı süreçlerde eylem birliğinin gerekliliğini anladığını ortaya koyuyordu. Bu anlayışa her türden reformist ve hain önderliklere karşı kesintisiz mücadele eşlik ediyordu. Troçkist partileri inşa etmek ve böylelikle işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin önderlik krizini aşma yaşamsal görevinde ilerlemek için bu mücadele durmaksızın sürdürülüyordu.

Mücadelesini sürdürüyoruz

1987’den beri Moreno’suz liderlik, akımının parçalanmasına yol açan hatalara ve sapmalara düştü. Yıllardır İUB-DE’yi ve farklı ülkelerdeki sekسیونlarını destekleyen bizler, onun öğretilerini tamamen sahiplenirken, işlenen hatalar için özeleştirimizi de yapmış bulunuyoruz.

Politikalarımızda ve günlük müdahalelerimizde, ister işçi mücadelelerinde, ister kadın ve lgbti+ mücadelelerinde, ister gençlik ve çevre mücadelelerinde, ister seçim kampanyalarında, isterse de düşman siyasi ve sendikal liderliklere karşı girdiğimiz mücadelelerde olsun, hem sekterlikten hem de oportünizmden daima kaçınmaya çalışıyoruz. Mücadeleler farklı güçlerin eylem birliğiyle güçlenir ve bu nedenle her türden bölücülüğe ve kendinden menkul tutumlar karşısında bu türden birlikleri büyötmeye çabalıyoruz. Aynı zamanda, bu mücadelelerin liderliğini üstlenebilmek, partilerimizi ve İUB-DE’yi inşa etmek için programımızı, politikalarımızı ve yöntemlerimizi ortaya koyuyoruz, tartışmaya sunuyoruz. Böylece, Troçki ve Moreno’nun bize devrettiği görev olan her ülkede ve tüm dünyada muzaffer sosyalist devrime önderlik edecek bir Dördüncü Enternasyonal’in yeniden inşasıyla liderlik krizini aşma yönünde ilerlemek için mücadelemizi sürdürüyoruz.

Dipnotlar:

1) Politik bir rakibi Stalinist yöntemlerle tasfiye etmek ve tartışmayı engellemek için ahlaka ilişkin iftiralar atma yöntemi maalesef, Troçkizm saflarına erken dönemde sızdı. Moreno bununla sistematik olarak mücadele etti.

2) Diğer birçok metin arasında, bkz. Nahuel Moreno, Parti ve Devrim, Atölye Yayıncılık, İstanbul, 2002.

3) Moreno’nun bu konudaki eserleri: “Latin Amerika Devrimi Karşısında İki Yöntem” (1964), “Che Guevara’yla Polemik” ve özellikle içindeki “Guevara, Sürekli Devrimin Kahramanı ve Şehidi” (Cehus, Buenos Aires, 2017).

4) Bkz: 1997 tarihli “MAS’ın Bilançosu (1987-92)” metni.

Troçkist Önder Moreno'dan 20. Yüzyıl Dersleri: Devrimci Marksist bir çözümleme

Arjantinli Troçkist önder ve devrimci sosyalist teorisyen Nahuel Moreno'nun *Devrimci Marksizm ve 20. Yüzyıl Dersleri* (Las revoluciones del siglo XX) metni, Enternasyonal Yayıncılık tarafından Şubat 2024'te ilk kez Türkçeye kazandırıldı. Moreno'nun bu metni, 20. yüzyılın özellikle ikinci yarısı itibarıyla vuku bulan olay ve olguların (seferberliklerin, devrimlerin, karşıdevrimlerin ve savaşların) Devrimci Marksist çözümlemesine ışık tutacak en temel kavramları yeniden ele alan önemli bir başvuru kitabı olarak karşımıza çıkıyor.

Dördüncü Enternasyonal hareketinin başlıca önderlerinden biri olan Nahuel Moreno (1924-1987), 40 yılı aşan mücadele hayatı boyunca Dördüncü Enternasyonal'in ve çeşitli ülkelerde ulusal partilerin inşasına önemli katkılar sundu. Dolayısıyla onun için, 20. yüzyıldaki gelişmelerin çözümlemesi bir entelektüel uğraştan ziyade doğrudan Devrimci Marksist eylemin bir gereği olarak açığa çıkıyordu. Bu kitapta da Moreno, yirminci yüzyılın büyük devrimci süreçlerinin ortak ve farklı özelliklerini belirler ve onların Marksist tanımlamalarını sistematik olarak ortaya koyarken aynı ihtiyaçtan yola çıkıyor.

Mesela, 1980'lerin başında Arjantin, Peru ve Bolivya'da askeri diktatörlüklerin geri çekilmesi ile yaşanan rejim değişiklikleri, İspanya ve Brezilya'da yaşananlarla aynı özellikleri mi taşıyordu? Ortak ve ayrıştırıcı yönleri neydi ve bu ayrıştırıcı yönler hem sürecin kendisi hem de sonuçları bağlamında bize devrimci program ve eylem açısından hangi farklı olasılıkları ve görevleri sunuyordu? Moreno kitabın ilk iki bölümünde bu soru etrafından

Devrimci Marksist teorinin devlet, siyasal rejim ve hükümet; reform ve devrim gibi temel kavramlarını çok sade bir dille açıklıyor ve yeni gelişmelerin bu kavramlar etrafında nasıl ele alınması gerektiğine dair bir çerçeve sunuyor. Bu katkının önemi kuşkusuz, belirli bir andaki sınıfsal mücadelelere yönelik geliştirilecek talepleri ve mücadele yöntemlerini belirlerken; devlet, rejim ve hükümet kurumlarının tahlilinin ve aralarındaki bağın belirlenmesi gereğinin öneminden kaynaklanıyor.

Türkiye'nin ilk Troçkist önderlerinden biri olan Muhittin Karkın, hem editörlüğünü yaptığı hem de sunuş yazısını kaleme aldığı bu kitapta Moreno'nun katkısını şu sözlerle ifade ediyor:

"20. yüzyılın devrimlerinin, özellikle de onun ikinci yarısından itibaren gerçekleşen devrimci süreçlerin öne çıkan politik olgularının en tutarlı devrimci Marksist tahlilini yapan kişi, Arjantinli Troçkist önder Nahuel Moreno olmuştur. Ama bunu yapabilmek için Moreno öncelikle devrimci Marksizmin içine sızan oportünist kavrayışların izlerini silmek, bu amaçla da bazı temel Marksist kavramları yeniden açıklamak gereğini görecekti. Bu anlamda 20. Yüzyıl Devrimleri temel bir Marksist başvuru kitabı olarak kabul edilebilir."

20. yüzyıl emperyalist ve devrimci savaşlar, devrimler ve karşıdevrimler yüzyılıydı. Moreno, 20. yüzyılla birlikte açılan emperyalist çağın bir sosyalist devrimler ve burjuva karşıdevrimler çağı olduğuna işaret ediyor. Buna göre bu çağla birlikte artık burjuva demokratik devrimler ol-

gusu tamamen ortadan kalkmıştır. Bu katkı, burjuva demokratik devrimini klasik anlamda tamamlayamamış, ya da burjuva demokratik sorunları çözümleyememiş az gelişmiş kapitalist ülkeler için “önce demokratik devrim” diyen aşamalı anlayışın bir kez daha mahkûm edilmesi anlamını taşır.

Moreno’nun kitapta ısrarla üzerinde durduğu bir diğer nokta ise çağ, aşama ve durum tanımlarıdır. Karkın, sunuş yazısında bu bağlamdaki katkısı da şöyle özetliyor: “Lenin ve Troçki’den de hareketle, sınıf mücadelesinin karşıdevrimci, devrimci olmayan, öndevrimci ve devrimci durumlardan birinde bulunabileceğini veya bunlar arasında salınım halinde olabileceğini izah eder. Ama bu noktada Moreno, Rus Devrimi’nden hareketle bir kategoriye daha Marksist tahlile kazandırır: Şubat devrimleri.”

Moreno, Şubat devrimini, biçim olarak burjuva demokratik, içerik olarak sosyalist devrim olan bilinçsiz bir devrim süreci olarak tanımlar. Geçiş Programının Güncellenmesi kitabında bu tanımları “Hiçbir Ekim Devriminin Gerçekleşmediği Aşama: Şubat Devrimleri Aşaması” niteliğiyle 2. Dünya Savaşı sonrası yaşanan devrimci gelişmeleri açıklamak için de kullanır.

Moreno, kitabı yazdığı dönemin ve Devrimci Marksist kadroların politik ihtiyaçları bağlamında 2. Dünya Savaşı sonrası açığa çıkan devrimci seferberlikleri ve bunların politik çözümlemelerini kitap boyunca titizlikle odağında tutar.

O dönemi kitapta şu sözlerle aktarır: “İkinci Dünya Savaşı’nın sonundan bu yana son birkaç yüzyılın en devrimci aşamasını yaşıyoruz. İlk defa tüm kıtalarda ansızın devrimler patlayabiliyor. Bu aşamayı yaygınlaşmış eşikteki devrimler olarak adlandırıyoruz. (...) Bu yüzyılın devrimlerini iki tipe ayırabiliriz: kentsel devrimler ve gerillalar kanalıyla yapılan devrimler. Daha yüzyılın başlarında her iki türü de müjdeleyen iki büyük devrim gerçekleşti: Rus Devrimi (kentsel) ve Meksika Devrimi (gerilla savaşı).” (Moreno, syf. 87)

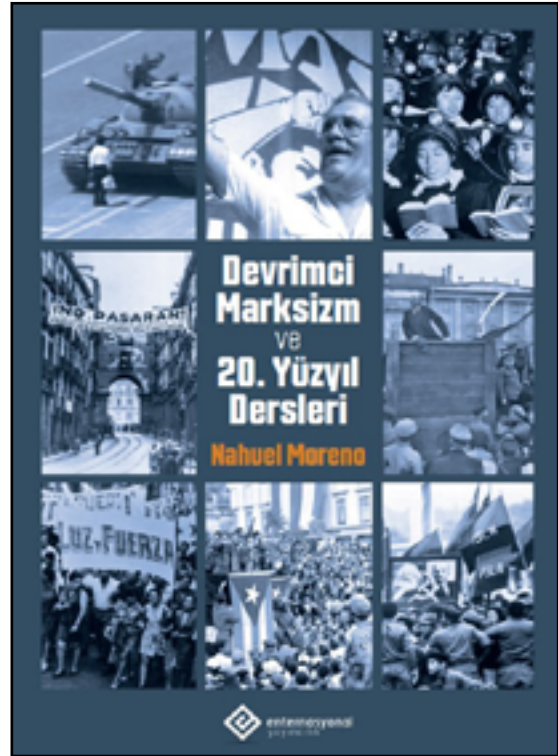
Moreno bu iki tip devrimin ulaştığı sonuçlar açısından da bir şematik ayrıma gidilebileceğine işaret eder: burjuvazinin mülksüzleştirildiği ve mülksüzleştirilmediği devrimler.

“Gerilla savaşı, İkinci Dünya Savaşı sırasında faşistler ve Nazi işgal ordularıyla mücadelenin bir aracı olarak yaygınlaştı. Savaştan hemen sonraki dönemde proletarya ve kentsel mücadeleler tekrar ortaya çıkarak baskın bir rol üstlendi. Böylece kentsel devrimler yeniden başladı; ama hiçbiri burjuvaziye mülksüzleştirmeyi başaramadı. Buna karşılık iç savaşların ya da ulusal savaşların yol açtığı devrimler bu mülksüzleştirmeyi başardı. İkinci Dünya Savaşı sonrası devrimleri, burjuvazinin mülksüzleştirildiği ve mülksüzleştirilmediği devrimler olarak ikiye ayırabiliriz. Gerçekliğin bize başka devrimler de getireceğini ve sınıflandırmamızın, konunun ilk kavranışı adına şematik bir özet olduğunu belirtelim.” (Moreno, syf. 88)

Ancak 2. Dünya Savaşı sonrası gerçekleşen bu devrimler, ekonomik alanda sosyalist devrime dönüşmelerine rağmen, Lenin ve Troçki’ninki gibi devrimci bir işçi rejimi

eşliğinde değil, bürokratik bir rejim eşliğinde bunu gerçekleştirdiler. Burjuvazinin mülksüzleştirilmesi ertelediği devrim nitelik bakımından ilerlemedi. Moreno’nun tanımıyla “donduruldu”. Bir kısım devrim ise bürokratik totaliter rejimlere karşı bir politik devrim olarak gerçekleşti ama yine Moreno’nun tanımıyla “kesintiye” uğradı. Peki bunların sebepleri nelerdi, bu devrimlerin karakterini belirleyen hangi özellikler onların ilerlemesinin de önüne geçmişti? Moreno kitapta, bu devrimci süreçleri ve önderliklerini kategorize ederken bir yandan da bu süreçlerin politik analizini okuruna en temel kavramlar eşliğinde sunuyor.

Devrimci Marksizm ve 20. Yüzyıl Dersleri, güncel devrimci Marksist politikaların nasıl oluşturulması gerektiğini 20. yüzyılın deneyimlerinin derslerine dayanarak aktarırken, 21. yüzyılın politik olguları açısından da önemli çıktılar sunuyor. Siyasal rejimlerin tanımından, rejime karşı mücadele biçimlerine; devrimci seferberliklerin karakterizasyonundan, devrimci mücadelenin araç ve yöntemlerine dek birçok ayrışma noktası bugün de mevcut. Moreno, bağımsız sınıf perspektifi ile bu başlıkların her birine incelikli Marksist yanıtlar sunuyor.



Devrimci Marksizm ve 20. Yüzyıl Dersleri
Nahuel Moreno

Enternasyonal Yayıncılık
Şubat 2024



Muhittin Karkin'dan Türkiye'de devrimci bir partinin zorunluluğu ve inşası üzerine yazılar

Muhittin Karkin, geçtiğimiz yıl 24 Haziran'da ansızın aramızdan ayrıldığında, ardında 55 yıllık bir devrimci mücadele deneyimi ve kapsamlı bir politik yazınsal miras bıraktı. Bu miras, Türkiye'de Troçkist inşanın ilk önderlerinden ve Morenist akımın kurucusu olan Karkin'ın, bu topraklarda Troçkist-Leninist programın oluşturulmasına ve devrimci önderliğin inşasına sunduğu katkının somut bir birikimiydi.

Karkin, devrimci mücadele hayatı boyunca doğru eylemin doğru politik analizlerle mümkün olduğu kavrayışından hareketle politik-teorik analiz ve çözümlemelere her zaman önem verdi. Ama bunu izlenimci bir üçüncü göz olarak değil, doğrudan devrimci mücadelenin ve inşanın içinden, eylemin deneyimiyle sınayarak, onun sorunlarına ve sorularına çözümler arayarak ele aldı. İşçi Cephesi'nin (1979) ve İşçi Demokrasisi Partisi'nin (2014) kuruluşuna önderlik ettiği, Türkiye'de devrimci partinin inşası çabasına atfettiği ömrü boyunca, birçok devrimci Marksist yayının kurucu kadrosunda Sürekli Devrim ve Geçiş Programı anlayışına dayalı politik analiz ve incelemeleri ile yer aldı. Son süreçte bu katkılarını Troçkist ve Gazete Nisan aracılığıyla okuruyla buluşturuyordu.

Enternasyonal Yayıncılık geçtiğimiz Şubat ayında Karkin'ın bu yazınsal mirasını Muhittin Karkin Seçme Eserleri başlığı altında yayımlamaya başladı. Serinin ilk cildi

olan Türkiye'de Devrimci Partinin İnşası, Karkin'ın siyasal mücadele hayatının başlangıcından ölümüne dek kaleme aldığı ve Türkiye'de Leninist öncü partinin inşasının çeşitli sorunlarına yanıtlar aramaya adanmış -1990 ve 2009 arası yayımlanmış- metinlerden oluşuyor. Karkin'ın, Aralık 1990'da yayımlanan "Devrimci partinin inşası: Olabilirlikten zorunluluğa" yazısında da Kasım 2009'da yayımlanan "Leninist parti: 21. yüzyılda ortodoks olmak" yazısında da aynı sorunun peşinden gittiğini görürüz: Türkiye'de işçi sınıfının içinde demokratik merkezietçi bir mücadele partisinin inşasının koşulları ve yöntemleri nelerdir? Karkin bu noktada Leninist tip-te bir partinin ihtiyacına ve zorunluluğuna işaret eder. Bunu yaparken, işçi sınıfı harici toplumsal kesimlerin ve hareketlerin uyguladıkları basınca uyarlanarak veya teslim olarak Leninist parti kuramını reddeden, geniş bir yelpazede kendi örgütsel formunu arayan parti/cephe örneklerinin çıkmazlarını ve sonuçlarını de siyasal olarak mahkûm eder. Yazısında "21. yüzyılda ortodoks olmak, yani devrimci Marksizme sadık kalmak, Leninist-Troçkist geleneği sürdürmek oldukça güç bir görev" diyen Karkin; bu görevi, farklı Troçkist akımlar içinde bile kök salmış bu hatalı kavrayışlarla, yabancı sınıf basınçlarına dayalı uyarlanmacı politikalarla mücadelesini sürdürerek yerine getirir.

Bu açıdan bu eser Karkin'ın, ömrünün sonuna dek sos-

yalist devrimin başlıca şartlarından birisi olarak savunduğu kitle mücadeleleri içinde inşa edilecek demokratik merkezîyetçi, Bolşevik-Leninist bir mücadele partisinin zorunluluğu perspektifini içermektedir.

“Parti, proletaryanın öncüsünün emekçi yığınların parçalı mücadelelerini sermayenin ve burjuva devletin karşısında merkezileştirebilmesinin en önemli aracıdır; zira bu mücadelenin programı devrimci partide cisimleşir. Bu açıdan, kitle mücadeleleri içinde devrimci partinin inşası devrimci Marksizmin en önemli stratejisidir. Devrimci parti, Lenin’in ifade ettiği gibi, kitlelerle olan teması, onlarla bütünleşmesi içinde olgunlaşacak, kitlelerin mücadele disiplini kendi içinde toplayacaktır. Demokratik merkezîyetçilik olarak adlandırılan bu parti içi işlerlik yöntemi, proletaryanın ve kitlelerin devrimci mücadelesine, proletaryanın öncüsünün politika ve taktiklerinin doğruluğuna ve kitlelerin bunları kendi deneyimleri içinde sınamasına koşut olarak gelişecek ve sağlamlaşacaktır. Bu hedefleri önüne koymayan hiçbir parti, gerçek bir devrimci parti haline gelemeyecektir.” (Muhittin Karkin Seçme Eserleri 1, syf. 151)

Karkin’in hem teorik olarak hem de politik olarak, Türkiye solu içinde özgün bir rol oynayan yazınsal mirası Enternasyonal Yayıncılık aracılığıyla okuyucu ile buluşmaya devam edecek. Muhittin Karkin’in “Türkiye’de Devlet ve Devrim” tartışmaları üzerine yazı ve analizlerini içerecek ikinci cildi de yayınevi tarafından yayıma hazırlanıyor.



*Muhittin Karkin Seçme Eserleri I
Türkiye’de Devrimci Partinin İnşası*

*Enternasyonal Yayıncılık
Şubat 2024*



İDP Tarihi: Tarihsel ve Politik Kökenleri

Enternasyonal Yayıncılık’ın okuyucuyla buluşturduğu bir diğer kitap ise *İşçi Demokrasisi Partisi: Tarihsel ve Politik Kökenleri*. Bu kitap Oktay Çelik’in Türkiye’de Troçkist-Morenist akımın uzun yürüyüşünü açıkladığı kapsamlı bir makaleyle açılıyor. Çelik’in metni, Türkiye Troçkizminin politik bir tarihinin oluşturulmaya başlanması açısından hem bir ilk hem de tek örnek. Ardından bu metin, Muhittin Karkin’in 2009’da yaptığı bir konuşmanın yazıya dökülmüş haliyle ve yine Karkin’in 1968: Troçki Türkiye’de metniyle destekleniyor.

Bu kitap yalnızca İşçi Demokrasisi Partisi’nin politik ve örgütsel bir tarihini sunmakla kalmıyor, aynı zamanda İDP’nin tarihi bu alanları da kapsadığı için, Türkiye Troçkizminin kuruluşuna, bu kuruluş sırasında ve ertesinde yaşanan kritik politik ayrımlara da ışık tutuyor. Bu tarihe bakıldığında, kendi siyasal ve örgütsel kaderini, işçi sınıfının toplumsal kaderiyle kaynaştırmış ve bu ikisini birbirlerine özdeş kılmayı hedeflemiş bir siyasal akımın tarihi görülecektir. Bu akım, yani Türkiye’deki Troçkist-Morenist akım, tam da kendi çıkarlarını işçi sınıfının çıkarlarıyla birleştirebildiği için, büyük baskılara ve revizyonist sapmalara karşı kendi devrimci inşasını sürdürebilmiştir.

Ancak bu kitap, başka bir özgün değere de sahip: Bu eser, Türkiye Troçkizminin tarihinin ilk yazılı kayıdıdır. Hiç şüphe yok ki bu tarih, Türkiye’de Leninist-Troçkist partinin inşası mücadelesine katılacak olan yeni kuşaklar için bir pusula işlevi görecektir.

*İşçi Demokrasisi Partisi: Tarihsel ve
Politik Kökenleri
Oktay Benol*

*Enternasyonal Yayıncılık
Şubat 2024*

GAZETE NİSAN'A VE TROÇKİST'E ABONE OLMAK İÇİN:

gazetenisan
@gmail.com

trockist.dergi
@gmail.com



